

2. BÖLÜM

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME KONU ÖZETİ VE KONU TESTLERİ

ÖZET SAYFA SAYISI	TEST SAYFA SAYISI	TEST SORU SAYISI
49	24	136

HAZIRLAYAN

 HASAN YILDIRIM

Kıymetli meslektaşlarımız,

Eğitim öğretim yılı içinde olduğu gibi Uzman Öğretmenlik ve Başöğretmenlik Mesleki Gelişim Çalışmalarında da yanınızdayız.

Bu süreçte yapacağımız paylaşımlardan daha hızlı haberdar olmak için aşağıdaki kanallardan bizleri takip edebilirsiniz.

Sınava katılacak olan tüm meslektaşlarımıza başarılar dileriz.

 Meb Ders Ailesi .Com

Ulaşmak istediğiniz kutucuğa tıklayınız.

 Meb Ders .Com

Facebook Grubu

 Meb Ders .Com

Telegram Kanalı

 HASAN YILDIRIM

Telegram Kanalı

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-I (Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

Eğitim Sisteminde Ölçme ve Değerlendirmenin Yeri

👉 **Sistem**, en az bir hedefi gerçekleştirmek üzere uygun ve değişik öğelerden oluşan dirik bir örüntüdür.

👉 Bir bütüne sistem diyebilmek için girdi, süreç ve çıktı öğeleri olması gerekir.

Eğitim Sisteminin Hedefleri:

👉 **Uzak hedefler:** Devletlerin hedefleridir, bazı ülkelerde çerçevesi anayasa ile güvenceye alınmıştır.

👉 **Genel hedefler:** Daha işevuruk hedeflerdir. Kurumların hedefleridir.

👉 **Özel hedefler:** Dersin hedefleridir, bir dersin kazanımlarını kapsar.

★ Eğitim niçin sistemdir?

1. Gerçekleştirmek istediği hedefler bulunmaktadır.

2. Bu hedefleri gerçekleştirmek için farklı öğelerden oluşmaktadır. Bu öğeler:

Girdi: Eğitim-öğretim için gerekli her şey eğitim sisteminin girdisini oluşturur. Örneğin öğrenci, öğretmen, okul, çalışanlar, yönetim, eğitim programı vb.

Süreç: Girdilerin hedefler doğrultusunda bir araya getirildiği, dersin hedeflerinin öğrenciye kazandırıldığı eğitim durumlarını kapsar.

Çıktı: Öğrencilerin sahip olduğu niteliklerdir.

👉 **Dar anlamda çıktı,** öğrencinin ders sonunda ulaştığı hedefler,

👉 **Geniş anlamda çıktı,** öğretim süreci boyu edindiği bilgi, beceri, yetkinliktir.

👉 Eğitimde kontrol (denetleme) ölçme ve değerlendirme ile mümkündür.

Yirmi Birinci Yüzyıl Değişen Eğitim Paradigması

👉 ABD'de 1930-1950'lerde okullardan "eğitim fabrikaları" olarak söz ediliyor.

👉 Ülkemizde de o yıllarda **Atatürk**'ün ortaya koyduğu «muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak» Türkiye'nin hedefi ve bir nevi eğitimin de uzak hedefi oldu.

👉 Pek çok ülkede eğitimin genel hedefi kabaca "toplumun bireylerden beklediği görev ve sorumluluklar doğrultusunda gerekli bilgi ve donanımına sahip olma" olarak tanımlandı.

👉 Geçtiğimiz yüzyılın özellikle son çeyreğinde bilgi ve iletişim teknolojisinin öneminin artmasıyla sanayi toplumlarından bilgi toplumlarına hızlı bir dönüşüm baş gösterdi.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-2 (Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

★ Tablo: Değişen üretim paradigması (Not: Vakit kaybetmemek için görüntü koydum. 😊)

Sanayi Paradigması	Bilgi ve İletişim Teknolojisi Paradigması
Enerji yoğun	Bilgi yoğun
Çizim bürolarında yapılan tasarım ve mühendislik	Bilgisayar destekli tasarım
Ardışık tasarım ve üretim	Eş zamanlı mühendislik
Standart tasarım	Sipariş üzerine tasarım
Tahsis edilmiş tesis donanım	Esnek üretim sistemleri
Otomasyon	Sistemasyon
Tek firma	Ağ yapısı
Hiyerarşik yapılar	Düz yapılar
Bölünmüş	Bütünleşik
Servisi olan üretim	Ürünleri olan servis
Merkezî yapı	Dağılmış yapı
Özgün beceri	Çoklu beceri
Hükümet kontrolü	Hükümetin bilgi, eş güdümlü ve üretimi yönlendirmesi
Planlama	Vizyon

👉 Üretimdeki değişim eğitim-öğretim ortamlarına da yansımaya başladı.

★ Tablo2: Değişen üretim paradigması

Sanayi Paradigması	Bilgi ve İletişim Teknolojisi Paradigması
Sınıflarda eğitim	Bireysel araştırma
Pasif öğrenme	Yaparak-yaşayarak öğrenme
Bireysel çalışma	Grupla çalışma
Her şeyi bilen öğretmen	Rehberlik eden öğretmen
Sabit içerik	Esnek içerik
Homojen	Heterojen

👉 20. yüzyılın son çeyreğinde ve özellikle 21. yüzyılda ekonomi çevreleri ve ekonomistler eğitime yoğun bir ilgi göstermeye başladı.

👉 Ekonomistler son yıllarda eğitime neden daha çok vurgu yapıyorlar? Araştırmalar, paradigma değişimine uygun insan gücü kaynağının ancak nitelikli eğitimle gerçekleşebileceğini ortaya koymakta.

👉 Dünya Ekonomik Forumuna göre 2025 yılında çalışanların sahip olması gereken 10 temel beceri:

- 👉 Analitik düşünme ve yenilik/yaratıcılık
- 👉 Etkin öğrenme ve öğrenme stratejileri
- 👉 Karmaşık problem çözme
- 👉 Eleştirel düşünme ve analiz
- 👉 Yaratıcılık, orijinallik
- 👉 Liderlik ve sosyal etki
- 👉 Teknoloji kullanımı

10 beceri 7 maddede sıralanmış. Ben kitabın yalancısıyım. 😊

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-3 (Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

Ölçme, Ölçüt ve Değerlendirmenin Kavramsal Temelleri

Ölçme: Öğrencinin belirli bir özelliğini gözleyerek o özelliğe sayı, sembol ya da sıfat/kategori adı verme işlemidir. Örn: Ahmet 85 aldı, Mehmet 1. oldu.

👉 Ölçmede gözlenen özelliğin bir betimlemesi yapılır. Bu nedenle tek başına bir anlam ifade etmez. Ölçmenin anlam ifade etmesi değerlendirme ile olanaklıdır.

👉 Ölçmeye temel olan durum “fark”tır.

👉 Eğitimde ölçme dediğinde akla ilk gelen genellikle sınavlardır. Eğitimde ölçme yalnızca sınavlardan ibaret değildir. Eğitimde akademik başarı dışında yetenek, ilgi, tutum, özel gereksinim gereken alanlar vb. özellikler de ölçmeye konu olur.

👉 Bir eğitim sisteminde ölçme ve değerlendirme olmaksızın eğitim sisteminin geçerli ve güvenilir kontrolü sağlanamaz.

👉 Ölçme yapılmadan sisteme yönelik girdi, süreç ve çıktılar kontrol altına alınamaz.

Ölçüt: Ölçülen özellik hakkında karar alabilmek, yargıya varabilmek, değerlendirme yapabilmek için dayanak alınan referans noktası ya da referans aralığıdır.

Değerlendirme: Bir ölçme sonucunu (ölçüm) en az bir ölçüte vurarak ölçülen nitelik hakkında karar verme / yargıda bulunma işlemidir.

- 👉 Değerlendirme basamakları:
- Ölçme ⇒ Ölçme sonucu (ölçüm)
  - Ölçüt
  - Karar

👉 Ölçüt, ölçme ve değerlendirme arasında köprü görevi görür. Ölçüt değişirse değerlendirme de değişir.

Ölçme Türleri

Doğrudan Ölçme (Temel Ölçme): Ölçmeye konu olan özelliğin doğrudan gözlenerek ölçümün elde edildiği ölçme türüdür.

👉 Genellikle beş duyu organı ile algılanan özellikler doğrudan gözlenebilirler.

Örnek: Sınıftaki öğrenci sayısı, parktaki ağaç sayısı, öğrencilerin boyları vb.

Dolaylı Ölçme (Göstergeyle Ölçme): Bazı özellikler doğrudan gözlenemez. Bu özellikler ancak onun göstergesi olduğu bilinen ya da kabul edilen davranışlar aracılığı ile gözlenerek ölçülebilir.

Örnek: Öğrencinin dört işlem becerisi, derse yönelik tutumu vb.

👉 Eğitimde ölçmeye konu olan özelliklerin pek azı doğrudan ölçülebilir.

Türetilmiş Ölçme: Ölçülmek istenilen özellik kendisinden farklı iki ya da daha fazla özelliğin arasındaki matematiksel bir bağıntı (dört işlem) yardımıyla belirlenir.

Örnek: hız (yol / zaman), yoğunluk (kütle / hacim) vb.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-4 (Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

Ölçüt Türleri

Mutlak Ölçüt (Kriter Referanslı Ölçüt): Eğer ölçüt ölçme işleminin yapıldığı grubun özelliklerinden bağımsız olarak belirleniyorsa “mutlak”tır.

👉 Mutlak ölçüt genellikle ölçme işlemi öncesinde ilan edilir.

Örnek: Uzman/başöğretmen olmak için sınavdan 70 almak gereklidir.

Dersten geçme notu 50', doktora için ALES'ten en az 60 almak gerek.

👉 Ölçüt daha önceden belirlenmiş ve değişmez standart(lar) olarak saptanmıştır, diğer bir deyişle kuramsal bir yetkinlik standardı esas alınır.

👉 Ölçme işlemlerinde bir öğrencinin notu, diğer bir öğrencinin değerlendirilmesini (geçme / kalma) etkilemez. (Her koyun kendi bacağından asılır. byhy)

Bağıl Ölçüt (Norm Referanslı Ölçüt): Eğer ölçüt ölçme işleminin yapıldığı grubun belirli bir özelliğine / normuna dayalı olarak belirleniyorsa “bağıl”dır.

👉 Bağıl ölçüt ancak ölçme işlemi sonrasında belirlenebilir.

Örnek: Aritmetik ortalamaya, ortancaya, moda denk ve üzeri alan geçer vb.

👉 Bir öğrencinin başarısı, başka bir öğrencinin değerlendirmesini (geçme / kalma) etkileyebilir. (Ah o çan eğrisini yükseltenler yok muydu, ah. 😞)

👉 Öğrenciler açısından daha rekabetçi bir eğitsel ortam kaçınılmazdır.

👉 Eğer değerlendirme;

Mutlak ölçüte göre yapılıyorsa “mutlak değerlendirme”,

Bağıl ölçüte göre yapılıyorsa “bağıl değerlendirme” adını alır.

Örnek: Selim ..... fen lisesine yerleştirilmiştir. → Bağıl değerlendirme

Güzin lisans programları için tercih yapabilecektir. → Mutlak d

👉 Eğitsel kararların verilmesinde mutlak ve bağıl ölçütler bir arada da kullanılabilir.

Örnek: Yükseköğretim Kurumları Sınavı

KPSS Ortaöğretim Memur Atamaları

Ortalama: 👉 60'ın üzerindeyse mutlak değerlendirme yapılır

👉 40-60 ise mutlak ya da bağıl değerlendirme yap.

40'ın altındaysa bağıl değerlendirme zorunludur.

👉 Öğrenci ile ilgili önemli / hayati kararlar verileceği zaman mutlak değerlendirme yapılması gerekir.

👉 Başvuran kişi sayısının çok, alınacak kişi sayısının az olduğu (arz-talep dengesizliği olan) sınavlarda yerleştirme / atama vb. bağıl değerlendirme ile yapılmak zorundadır.

Örnek: LGS, YKS, KPSS, TUS.

👉 Muafiyet sınavlarında mutlak değerlendirme yapılması gerekir.

Örnek: Yabancı dil muafiyet sınavı

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-5 (Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

Amaca Göre Değerlendirme Türleri

Tanımaya-Yerleştirmeye Yönelik Değerlendirme (Diyagnostik Değerlendirme):

1. Sınıf içi ölçme ve değerlendirme: Öğretim sürecinin başında, öğrencilerin önceki kritik nitelikteki öğrenmelerini belirlemek amacıyla yapılır.

👉 Amaç öğrencinin hazırbulunuşluluk düzeyini belirlemektir.

👉 “Hazırbulunuşluluk testi” adı verilir.

2. Okul / kurum geneli ölçme ve değerlendirme: Öğretim sürecinin başında, öğrenciyi tanımak ve onu uygun olan programa / kura / sınıfa yerleştirmek amacıyla yapılır.

👉 Amaçlanan, not vermek değildir.

👉 Hedeflenen, öğrenci niteliklerine uygun grupların oluşturulmasıdır.

👉 Zaman, para ve emek tasarrufu sağlar.

Örnek: Muafiyet sınavları, seviye tespit sınavları

Biçimlendirme-Yetiştirmeye Yönelik Değerlendirme (Formatif Değerlendirme):

👉 Belirli bir konu / ünite vb. sonunda öğrencilerin öğretime konu olan davranışların ne kadarını kazandığını, diğer bir deyişle ünitedeki öğrenme eksiklerini belirlemek amacıyla yapılır.

👉 Amaç yine not vermek değildir.

👉 Öğrenciye o ünitedeki öğrenme eksikleri bildirilir, bir sonraki kapsama geçmeden öğrenme eksikleri giderilir ya da öğrenme eksiklerinin giderilip giderilmediği denetlenir.

👉 Kullanılan testlere alanda “izleme testi” ya da “tarama testi” denir.

Örnek: Not verilmeden yapılan kısa sınavlar (quiz), ünite tarama testleri

👉 **Bloom**’a göre bir ünitedeki öğrenme eksikleri belli bir düzeyin üzerindeyse o öğrenme açığı kar topu gibi devam eder. Öğrencinin öğrenemez hâle gelmemesi için ünite sonlarında kontrol mekanizmaları çalıştırılmalıdır.

Değer Biçmeye / Düzey Belirlemeye Yönelik Değerlendirme (Summatif Değerl.):

👉 Belirli bir öğretim sürecinin sonunda, not vermek amacıyla yapılırlar.

👉 Bu amaçla uygulanan testlere alanda “erişi testi” denir.

Örnek: Bitirme sınavları, sertifika sınavları, üniversitedeki vize ve finaller, eğitim-öğretim kurumlarında not vermek amacıyla uygulanan yazılı yoklamalar.

★ Amaca göre değerlendirme türlerinin ilk üç değerlendirme türü öğrenci başarısına odaklıdır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-6 (Konu Özeti-2.Bölüm: 1-2-3)

Rehberlik Amaçlı Değerlendirme: Kabaca iki bağlamda ele alınabilir.

Özel eğitim: Belirli alanlarda özel gereksinimi olan çocuklara uygun eğitim ortamları ve/veya programı uygulamak amacıyla ölçme ve değerlendirme süreçleri işe koşulmaktadır.

👉 Uygulanan test sonucuna göre bireysel eğitim programları (BEP) hazırlanır.

👉 Eğitsel değerlendirme bağlamında RAM'lar bu konudaki tek yetkilidir.

Mesleki rehberlik: Öğrencilerin alan seçmelerinde ve özellikle bir üst öğretim kurumuna yönlendirilmesinde, özelliklerine uygun alan/meslek seçmeleri hem öğrenci hem de ülkenin insan gücü kaynağının doğru planlanması açısından çok önemlidir.

👉 Öğrencilerin kendi yetenekleri, kişilik özellikleri, ilgileri vb. ile özelliklerini belirlemek amacıyla standart testlerden yararlanılmaktadır.

Program Değerlendirme: Eğitim programları bileşenlerinin yapısı ve niteliğine ilişkin olarak sistematik bilgi toplama ve değerlendirme sürecidir.

👉 Program değerlendirme eğitim programlarının planlanması, mevcut programlar ve/veya ürünlerin etkililiğinin değerlendirilmesi ve eğitim programlarının ve/veya ürünlerin geliştirilmesi amacıyla yapılır.

👉 Eğitim programlarını değerlendirme, değerlendirilmekte olan programın boyutlarıyla ilgili sorularla yönlendirilen uygulamalı bir etkinliktir ve bilimsel araştırma sürecinin adımlarıyla büyük ölçüde benzerlik gösterir.

👉 Program değerlendirmede program taslağının hazırlanması, programın uygulanması ve programın etkisine ilişkin yargılar elde edilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-I (Konu Testi-2.Bölüm: 1-2-3)

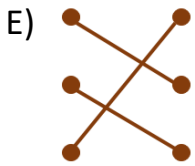
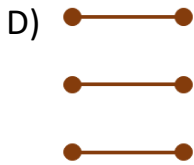
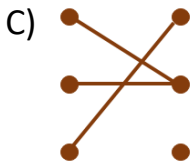
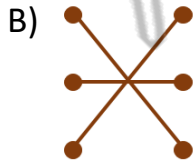
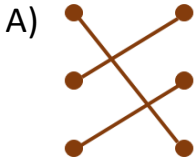
1- “En az bir hedefi gerçekleştirmek üzere uygun ve değişik öğelerden oluşan dirik bir örüntüdür.”

Yukarıda hangi kavramın tanımı yapılmıştır?

- A) Sistem
- B) Girdi
- C) Süreç
- D) Ürün
- E) Çıktı

2- Uzak Hedef • • İşevuruk hed.
Genel Hedef • • Dersin hed.
Özel Hedef • • Devletin hed.

Yukarıda verilen eşleştirme hangi se-
çenekte doğru eşleştirilmiştir?

3- Girdilerin hedefler doğrultusunda bir araya getirildiği, dersin hedefle-
rinin öğrenciye kazandırıldığı eğitim
durumlarını kapsayan kavram hangi-
sidir?

- A) Girdi
- B) Amaç
- C) Süreç
- D) Çıktı
- E) Sistem

4- Eğitimde kontrol hangisi ile müm-
kündür?

- A) Planlama
- B) Gözlemeleme
- C) Raporlaştırma
- D) Ölçme ve değerlendirme
- E) Disiplin

5- Atatürk'ün ortaya koyduğu hangi
kavram eğitimin de uzak hedefi ol-
muştur?

- A) Milli hakimiyeti sağlamak
- B) Ulusal bağımsızlığı oluşturmak
- C) Laiklik devlet yönetimi
- D) Muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak
- E) Tevhid-i tedrisatı sağlamak

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-2 (Konu Testi-2.Bölüm: 1-2-3)

6- Hangisi Dünya Ekonomik Forumuna göre 2025 yılında çalışanların sahip olması gereken 10 temel beceriden biri değildir?

- A) Teknoloji kullanımı
- B) Yaratıcılık, orijinallik
- C) Kurum kültürüne bağlılık
- D) Liderlik ve sosyal etki
- E) Eleştirel düşünme ve analiz

7- Öğrencinin belirli bir özelliğini gözleyerek o özelliğe sayı, sembol ya da sıfat/kategori adı verme işlemine ne ad verilir?

- A) Ölçüt
- B) Gözleme
- C) Ölçme
- D) Değerlendirme
- E) Raporlaştırma

8- Ölçmeye temel olan durum hangisidir?

- A) Amaç
- B) Süreç
- C) Fark
- D) Sonuç
- E) Değerlendirme

9- “Ölçülen özellik hakkında karar alabilmek, yargıya varabilmek, değerlendirme yapabilmek için dayanak alınan referans noktası ya da referans aralığıdır.”

Yukarıda tanımı yer alan kavram hangisidir?

- A) Ölçme
- B) Ölçüt
- C) Amaç
- D) Fark
- E) Süreç

10- Hangisi ölçme ve değerlendirme arasında köprü görevi görmektedir?

- A) Amaç
- B) Sınav
- C) Test
- D) Ölçüt
- E) Rapor

11- Aşağıdakilerden hangisi doğrudan ölçmeye örnek olamaz?

- A) Sınıftaki öğrenci sayısı
- B) Öğrencilerin dört işlem becerisi
- C) Öğrencilerin boyları
- D) Parktaki ağaç sayısı
- E) Öğrencilerin kiloları

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI-3 (Konu Testi-2.Bölüm: 1-2-3)

12- Hız (yol/zaman), yoğunluk (kütle/hacim) gibi matematiksel bir bağıntı (dört işlem) yardımıyla belirlenen ölçme türü hangisidir?

- A) Doğrudan Ölçme
- B) Temel Ölçme
- C) Dolaylı Ölçme
- D) Göstergeyle Ölçme
- E) Türetilmiş ölçme

13- Ölçme işleminin yapıldığı grubun özelliklerinden bağımsız olarak belirlenen ölçüt hangisidir?

- A) Mutlak ölçüt
- B) Bağıl ölçüt
- C) Norm referanslı ölçüt
- D) Ardışık ölçüt
- E) Serbest ölçüt

14- Aşağıdakilerden hangi bağıl değerlendirme yapılması zorunlu olan sınavlardan biri değildir?

- A) Yabancı Dil Muafiyet Sınavı
- B) Liselere Giriş Sınavı
- C) Yükseköğretim Kurumları Sınavı
- D) Kamu Personeli Seçme Sınavı
- E) Tıpta Uzmanlık Sınavı

15- Okul/kurum geneli ölçme ve değerlendirme ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Öğretim sürecinin başında yapılır.
- B) Amaç not vermek değildir.
- C) "Hazırbulunuşluk testi" adı verilir.
- D) Zaman, para ve emek tasarrufu sağlar.
- E) Öğrenciyi tanıma ve uygun programa yerleştirme amaçlanır.

16- Bloom, bir ünitadaki öğrenme eksikleri belli bir düzeyin üzerindeyse o öğrenme açığının devam etmesini hangisine benzetmiştir?

- A) Kasırga
- B) Rüzgâr gülü
- C) Gökkuşuğu
- D) Kar topu
- E) Yel değirmeni

17- Özel eğitim alanında eğitsel değerlendirme bağlamında tek yetkili hangisidir?

- A) Özel eğitim öğretmeni
- B) Özel eğitim kurumları
- C) Rehberlik ve araştırma merkezleri
- D) Rehber öğretmenler
- E) Özel eğitim müdürlükleri

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI (Konu Testi-2.Bölüm: 1-2-3) (Cevap Anahtarı)

1-A 2-A 3-C 4-D 5-D 6-C 7-C 8-C 9-B 10-D 11-B 12-E 13-A 14-A
15-C 16-D 17-C

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-İ (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Bir Ölçme Aracında Bulunması Gereken Psikometrik Nitelikler

👉 **Ölçme** her zaman belirli bir amaç için yapılır. Amaç ölçmeye konu olan özellik bakımından kişiler hakkında değerlendirme yapmak ve elde edilen değerlendirme sonuçlarına göre belirli kararlar vermek için yapılır. Psikolojik özelliklerin ölçülmesinde genellikle ölçme araçları kullanılır ve bu araçlardan elde edilen puanların hatasız ya da az hatalı olması ve bu araçların belirli psikometrik niteliklere sahip olması gerekir:

Geçerlilik: Ölçmek istenilen özelliğin, başka özelliklerle karıştırılmadan, doğru ve tam olarak ölçülebilmesidir. Ölçme aracından elde edilen puanın amaca hizmet etme derecesidir.

Güvenilirlik: Ölçme işleminden elde edilen puanların tesadüfi hatalardan arınık olma derecesidir. Diğer bir ifadeyle puanların kararlı, tutarlı ve duyarlı olmasıdır.

Kullanışlılık: Ölçme aracının geliştirilmesinin, uygulanmasının ve puanlanmasının kolay ve ekonomik (zaman, para, emek, araç gereç vb. açıdan) olması ile ilgilidir.

👉 Ölçme aracından elde edilen puanların hatasız ya da az hatalı olması geçerli ve güvenilir ölçme yapmanın tek koşuludur.

👉 Hataları en aza indirebilmek için öncelikle hataların tanımlanması gerekir ki ölçme işlemi yapan kişi neye müdahale edeceğini, hangi durumlara karşı önlem alması gerektiğini bilsin.

Hata

Ölçme sonuçlarına hata karışma nedenleri:

👉 Ölçme yapan kişilerin dikkati ve titizliği zamandan zamana değişebilir,

👉 Ölçme aracına ilişkin bazı sorunlar söz konusu olabilir,

👉 Ölçülen özelliğin doğası gereği bazı sıkıntılar olabilir,

👉 Test katılımcısı yeterince güdülenmemiş olabilir,

👉 Ölçme işleminin yapıldığı ortamdan kaynaklı sorunlar vb. olabilir.

Hatalar; kaynağı, yönü ve miktarı göz önünde tutularak sabit, sistematik ve tesadüfi olmak üzere üç türde incelenebilir:

Sabit Hata: Miktarı ölçmeden ölçmeye değişmeyen, diğer bir deyişle her ölçme işlemine aynı miktarda karışan hatalardır.

Örnek: Marketteki terazi, üzerinde herhangi bir nesne yokken terazi -120 g gösteriyorsa ne tartılırsa tartılsın 120 g eksik ölçülecektir.

Bir öğretmen, sınavında herkese 10 puan fazla veriyorsa yine karışan hata sabit olacaktır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-2 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Sistemik Hata: Ölçülen büyükliğe, öğretmene ya da ölçme koşullarına göre miktarı değişen hatalardır.

Örnek: Marketteki terazi, her bir kilogramda 120 g eksik tartıyorsa üzerine konulan nesnenin ağırlığı arttıkça hata miktarı da artacaktır.

Bir öğretmen, sınavında yazısı kötü olandan puan kırıyorsa yine karışan hata sistemik olacaktır.

👉 Sabit ve sistemik hatalarda ölçme sonuçlarına karışan hata miktarı, yönü ve kaynağı bellidir. Bu nedenle bu tür hataların ölçme sonuçlarına karışmasını engellemek ya da bu tür hataları düzeltilmek görece daha kolaydır.

Tesadüfi (Rastlantısal) Hata: Şansla ortaya çıkan ne yönde ve ne ölçüde karıştığı genellikle bilinemeyen hatalardır. Ölçme sonuçlarına bazen pozitif bazense negatif yönde etki eder. Sabit ve tesadüfi olmayan hatalar, tesadüfi değişken olma özelliğine sahiptir.

Tesadüfi hataların genellikle dört kaynağı olduğu kabul edilir. Bunlar:

1. Ölçme işlemi yapan kişiden/öğretmenden kaynaklanan hata: Öğretmenin test etme sürecine ilişkin davranışlarını iki aşamada ele alabiliriz:

👉 Ölçme işlemi sürecinde: Test katılımcısının dikkatini dağıtacak ve/veya kaygısını artıracak davranışlar vb.

👉 Ölçme işlemi sonrasında: Puanlamadaki dikkat ve titizliğin zamandan zama-na değişmesi, yorgunluk, öncelik-sonralık yanılması, maddi hata vb.

2. Ölçme aracından kaynaklanan hata: Ölçme araçları hazırlanırken madde-lerin iyi ifade edilmemesi, test katılımcılarının yanlış anlamalarına ve dolayısıyla hataya neden olacaktır.

👉 Ölçme aracının yapısı ile ilgili hata da olabilir. Homojen (benzeşik) maddelerden oluşan bir araç, heterojen (ayrışık) maddelerden oluşan bir testten daha güvenilirdir.

👉 Ölçme aracın uzunluğu da hata türü olabilir. Madde sayısı ile güvenilirlik arasında doğru orantılı bir ilişki vardır ancak bu sonsuz bir doğru orantı anlamına gelmez. Ölçme aracındaki madde sayısı arttıkça bireyde yorgunluk, dikkat azalması vb. etkenler nedeniyle hata miktarı artacaktır.

👉 Bilişsel özellikleri ölçen testlerde eğer seçenek verilmişse şans başarısı karışma olasılığı oluşur. Bu durum ölçülen özelliğin gerçekte olduğundan yüksek görünmesine yol açmaktadır.

3. Bireyden/öğrenciden kaynaklanan hata: Bireylerin ölçme işlemi sürecinde içinde buldukları fiziksel, fizyolojik ve psikolojik durumlar puanına etki eder. Grubun homojen ya da heterojen olması da hatada etkilidir. Daha heterojen gruplarda güvenirlilik katsayısı artarken daha homojen gruplarda azalır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-3 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

4. Fiziksel ortamdan kaynaklanan hata: Sıcaklık, ışık, ses, koku, görsel uyarıcıların fazlalığı, ergonomi vb. etmenler hata miktarını artırabilir.

👉 Testler bireylere bu etmenler açısından eşit ve standart koşullar altında uygulanmalıdır, aksi takdirde hata miktarının artması kaçınılmazdır.

Geçerlilik, Güvenilirlik ve Hata İlişkisi

👉 Geçerlilik tüm hata kaynaklarından etkilenirken klasik test kuramına göre güvenilirlik yalnızca tesadüfi hatalardan etkilenir.

👉 Bu nedenle güvenilirlik, geçerlilik için bir ön şart ancak yeterli şart değildir. Yani testin güvenilir olması onun geçerli olacağı anlamına gelmez ancak bir test geçerli ise büyük olasılıkla güvenilirdir.

👉 Bir ölçme aracının geçerliliği ve güvenilirliği diye bir şey yoktur, ölçme araçlarından elde edilen puanların geçerliliği ve güvenilirliği diye bir şey vardır.

👉 Ölçme araçlarının psikometrik nitelikleri şu durumlara göre değişebilir:

👉 Ölçme amacının değişmesi,

👉 Uygulama grubunun değişmesi,

👉 Dilin eskimesi/değişmesi,

👉 Maddelerde ve/veya alt ölçeklerde yapılan değişiklikler,

👉 Farklı kültürler,

👉 Kuramsal bilgi birikiminde değişiklikler.

👉 Geçerlilik ve güvenilirlik bir varlık-yokluk sorunu değil, derece sorunudur. Bu nedenle bir testten elde edilen puanlar;

yüksek düzeyde geçerli, orta düzeyde geçerli, düşük düzeyde geçerli;

yüksek düzeyde güvenilir, orta düzeyde güvenilir, düşük düzeyde güvenilir

biçiminde nitelendirilir.

Korelasyon

👉 Korelasyon (co-relation), en az iki değişken arasında karşılıklı bir ilişki bulunup bulunmadığı, eğer ilişki varsa bu ilişkinin yönü ve miktarı hakkında bilgi veren istatistik bir tekniktir. "r" ile sembolize edilir.

Örnek: Öğrencilerin derse ilişkin tutumları ile başarıları arasında bir ilişki var mı?

Öğretmenlerin ders saati yükleri ile iş doyumları arasında bir ilişki var mıdır?

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-4 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

👉 Korelasyon -1 ile 1 arasında değer alır. Bu iki değer arasında matematiksel olarak sonsuz birim vardır ancak kullanışlılık açısından 100 birim negatif korelasyonda, 100 birim pozitif korelasyonda, sıfır ile birlikte toplam 201 birimlik bir skala üzerinden değişkenler arasındaki ilişkinin yönü ve miktarı değerlendirilir.

👉 Pozitif korelasyon iki değişken arasında doğru orantılı ilişki anlamına gelir.

Örnek: Ders çalışma süresi ile sınav notu arasındaki ilişki

Gelir ile tüketim arasındaki ilişki

Negatif korelasyon, iki değişken arasında ters orantılı ilişki anlamına gelir.

Örnek: Ders süresi ile dikkat

Yükseklik ile sıcaklık

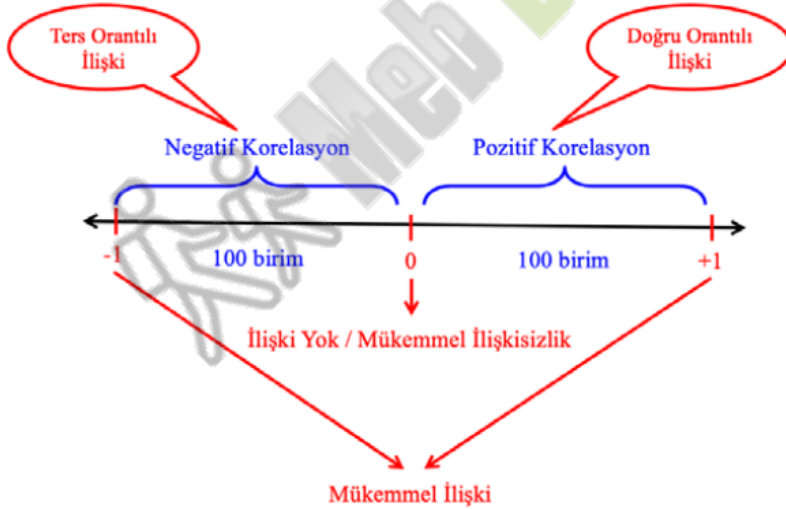
∓ 1 $\Rightarrow$ mükemmel korelasyon,

1 $\Rightarrow$ mükemmel doğru orantılı ilişki,

-1 $\Rightarrow$ mükemmel ters orantılı ilişki,

0 $\Rightarrow$ iki değişken arasında sistemik bir ilişkinin olmadığı anlamındadır.

Buna mükemmel ilişkisizlik de denir.

👉 Korelasyon katsayısı hakkında kabaca iki tür belirleme yapmak gerekir.

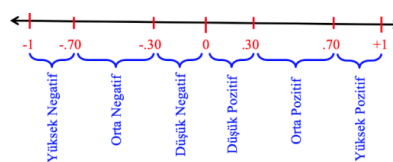
Yön, negatif ya da pozitif olarak değerlendirilir.

Miktar, kabaca düşük, orta ya da yüksek olarak nitelendirilir.

Miktar için kesin sınırlar yoktur.

Yön

Miktar

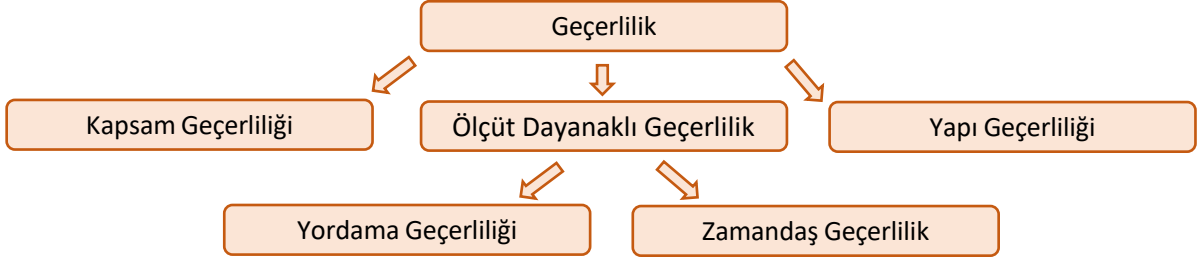

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-5 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Geçerlilik Sorgulama Yöntemleri

Kapsam Geçerliliği:

- 👉 Özellikle başarı testlerinde aranan bir geçerlilik sorgulamasıdır.
- 👉 Bir testin ölçülmek istenen davranışları ne derece kapsadığıyla ilgilidir.
- 👉 Test, kapsamı açısından ölçmeye konu olan davranışları yeterli ve dengeli bir biçimde temsil etmelidir.
- 👉 Bir testin kapsam geçerliliğinin yüksek olduğunun söylenebilmesi için;
  - 👉 Testteki soruların/maddelerin ölçülecek özellikler evrenini (konu kapsamını/içeriği) yeterli ve dengeli bir biçimde ölçüyor olması
  - 👉 Her bir sorunun / maddenin ölçmek istediği özelligi doğrudan ölçmesi, diğer bir deyişle kazanımla doğrudan ilgili olması gerekir.

Kapsam geçerliliği sorgulama yöntemleri:

1. Mantıksal/rasyonel yöntemler: Bu yöntemler belirtke tablosu hazırlanması ve uzman görüşüne başvurulmasıdır.

Belirtke tablosunun hazırlanması: Bir kapsam geçerliliği sorgulamasında öncelikle ölçmeye konu olan kapsam dâhilinde davranışların belirlenmesi gerekir. Bu noktada en çok kullanılan yöntemlerden biri belirtke tablosu hazırlamaktır.

👉 Öğretmen satırda davranışları, sütunda hedefleri yazar; belirlediği madde sayısı doğrultusunda davranış ve hedefleri yeterli ve dengeli bir biçimde temsil eden alanları seçer. **Örnek:**

Arkadaşlar farkındayım çok uzun oluyor. Maalesef konular çok detaylı. Ancak elimden geldiğince kısa tutmaya çalışıyorum. byhy

Birlikte başaracağız...

Konular	Hedefler						Toplam
	Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme	
1. Ölçme ve değerlendiriminin temel kavramları							%43.3
1.a. Ölçme ve değerlendiriminin eğitim sistemi içindeki yeri		1				1	2
1.b. Eğitimde paradigma değişimi ve bu değişimin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yansımaları	1			2			3
1.c. Ölçme, değerlendirme ve ölçütün kavramsal temelleri		2					2
1.d. Ölçme türleri		1					1
1.e. Ölçüt türleri	1					1	2
1.f. Değerlendirmenin amaca göre türleri		1			1	1	3
2. Bir ölçme aracında bulunması gereken psikometrik nitelikler							%56.7
2.a. Geçerlilik, güvenilirlik ve kullanılabilirlik kavramsal temelleri		1					1
2.b. Ölçmede hata kavramı	1						1
2.c. Hata türleri		1		1			2
2.d. Geçerlilik ve güvenilirlik ile hata ilişkisi						1	1
2.e. Geçerlilik ve güvenilirlikle ilgili temel kavramlar		1	2				3
2.f. Geçerlilik sorgulama yöntemleri		2		1			3
2.g. Güvenilirlik kestirim yöntemleri	1	1	1			1	4
2.h. Geçerliliği ve güvenilirliği artırma yolları		1		1			2
TOPLAM	4	12	4	5	1	5	30

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-6 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Uzman görüşüne başvurulması: Uygulamada uzman ile kastedilen öncelikle ölçme ve değerlendirme tekniklerini de bilen bir alan uzmanıdır.

👉 Uzmana belirtke tablosu ve maddeler sunulur, uzmandan konu kapsamını yeterli ve dengeli bir biçimde ölçme durumunu ve kazanımlarla doğrudan ilgili olma durumunu değerlendirmesi istenir.

2. İstatistiksel yöntemler: Uzmanlardan alınan dönütler betimsel/muhakemeye dayalı bir yolla çözümlenebilir ya da uzmanların "uygundur/uygun değildir" ya da "uygundur/düzeltilme gerekir/soru kullanılmamalıdır" vb. biçimde değerlendirme yapması istenebilir.

👉 Eğer uzmandan ikinci yolla dönüt istenmişse uzmanlar arasında uyum olup olmadığı, çeşitli istatistiksel yöntemlerle test edilir. Alanda uzmanlar arasında uyumu test eden pek çok indeks bulunmaktadır.

Ölçüt Dayanaklı Geçerlilik:

👉 Ölçme aracından elde edilen puanların ölçüt bir puanla (testin tahmin etmeye çalıştığı ve geçerliliği yüksek bir puan) karşılaştırılarak geliştirilen ölçme aracının geçerliliğine ilişkin nitelendirme yapılır.

1. Yordama geçerliliği: Yordama, tahmin demektir ancak her tahmin yordama değildir.

👉 Bir tahminin yordama olabilmesi için elde geçerli ve güvenilir bir veri olması ve bu verinin sınanabilir, sayısal nitelikte, belirli analizlere tabi tutuluyor olması gerekiyor.

👉 Yordama, eldeki bu nitelikteki veriden yola çıkarak geleceğe, henüz gerçekleşmemiş bir olguya ilişkin yapılan tahmindir.

👉 Özellikle şu iki amaçla uygulanan ölçme araçlarının yordama geçerliliğinin yüksek olması istenir.

👉 Seçme amaçlı kullanılan testler: YKS, KPSS, LGS vb.

👉 Yönlendirme amaçlı testler: Alan seçimi ve/veya bir üst öğretim kurumuna yönlendirmek için uygulanan yetenek testleri, ilgi envanterleri, mesleki kişilik envanterleri vb.

👉 Yordama geçerliliğinde ölçme aracından elde edilen puanlar, ölçme aracının tahmin ettiği puanla (ölçüt puan) karşılaştırılır ve tahminin ne ölçüde doğru olduğu belirlenmeye çalışılır.

👉 Ölçüt puan testin tahmin etmeye çalıştığı özelliktir. Yordama geçerliliğinde ölçüt puan gelecekte belli olacağından beklemek gerekmektedir. Yordama geçerliliğinde geçerlilik katsayısının 0 ile 1 arasında değişmesi beklenir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-7 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Yordama geçerliliği örneği:

	YKS Puanı	Akademik Ortalama
Tarik	438.636	3.54
Esra	348.545	2.45
Begüm	456.344	3.39
Ozan	399.987	2.23
Defne	382.654	2.34
.....	480.334	3.45
.....	287.987	1.67
.....	381.954	3.88
.....	250.897	3.91
Umut	343.019	3.26

Ölçüt gelecekte belli olacağından beklemek gerekmektedir.

Korelasyon (r)
1'e yakın

Geçerlilik Katsayısı

Yordama geçerliliğinde en zor ve önemli nokta ölçütün doğru bir biçimde belirlenmesidir. Ölçütün belirlenmesinde şu noktalar dikkate alınmalıdır;

Ölçme aracının yordamaya çalıştığı değişkenle doğrudan ilgili olmalı, ölçme aracı hangi özelliği kestirmeyi amaçlıyorsa onun doğrudan bir temsili olmalı.

Kararlı olmalı, günden güne değişmemelidir.

Bireylerin özelliğini gerçekten yansıtan nesnel ve güvenilir bir ölçüt olmalıdır.

Elde edilmesi kolay ve ekonomik olmalıdır.

2. Zamandaş geçerlilik: Hâlihazır geçerlilik, benzer ölçekler geçerliliği, uygunluk geçerliliği adı ile de anılmaktadır.

Zamandaş geçerlilik uygulamalarında ölçüt puan eş zamanlı olarak elde edilebilir.

Geliştirilen ölçme aracı ile ilişkili olabilecek nitelikleri ölçen ve geçerliliği yüksek bir aracın puanı ölçüt puan olarak ele alınabilir. Daha sonra geliştirilen ölçme aracı ve ölçüt araç aynı zamanda uygulanıp iki araçtan elde edilen puanlar arasındaki ilişki incelenir.

Zamandaş geçerlilik çalışma örneği:

	Benlik Algısı Ölçeği Puanları	Ölçüt Puan Öz-saygı Ölçeği Puanları
İrem	54	32
Metin	98	54
Erdal	128	98
Dilek	89	65
Çağdaş	101	54
.....	87	56
.....	98	58
.....	67	65
.....	122	80
Sedef	79	88

Daha önce geliştirilmiş ve geçerliliğinin yüksek olduğu bilinen araç

Korelasyon (r)
1'e yakın

Geçerlilik Katsayısı

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-8 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

👉 Zamandaş geçerliliğinde geçerlilik katsayısının -1 ile 1 arasında değişmesi beklenir. Ölçüte bağılı olarak geçerlilik katsayısı ∓ 1 'e yaklaştıkça artar, 0'a yaklaştıkça düşer. Geçerlilik katsayısı:

👉 Zamandaş geçerlilikte de en zor ve önemli nokta ölçütün doğru bir biçimde belirlenmesidir. Ölçütün belirlenmesinde şu noktalar dikkate alınmalıdır:

👉 Ölçme aracının ölçmeye yöneldiği özellikle doğrudan ilişkili olmalıdır. Bu ilişki doğru orantılı ya da ters orantılı olabilir.

👉 Geçerliliği yüksek olmalıdır. Geçerliliği yüksek olmayan bir ölçüt puanla bakılacak korelasyonun düşük olması kaçınılmazdır.

Yapı Geçerliliği:

👉 Yapı, birbirleriyle ilgili olduğu düşünülen belli ögelerin ya da ögeler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu bir örüntüdür. Bu anlamda, bir testin yapısını geçerleme süreci, temelde testin maddelerine verilen yanıtlar arasındaki ilişkilerin analizine dayanır.

👉 Yapı geçerliliği, bir testin dayandığı kuramsal temelleri ne derece iyi örneklediğiyle ilgilidir.

👉 Yapı geçerliliği bir yandan testin ölçtüğü niteliklerin neler olduğunu araştırma, diğer yandan testi alan kişilerin elde ettikleri puanların ne anlama geldiğini açıklama çabalarıyla ilgilidir.

Örnek: Bir kişi, geleneksel aile biçimi ile çocuk yetiştirme biçimi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla bir ölçek geliştirip bu ölçeğin yapı geçerliliğini ortaya koymak istediğinde, geleneksel aile yapısı ve çocuk yetiştirme kavramlarının ne anlamlara geldiğini, ölçme aracındaki maddelerin bu anlamlara uygunluğunu araştırarak yapı geçerliliği konusunda karar verebilir.

Güvenilirlik

👉 Güvenilir bir ölçme aracı, aynı özellikle ilgili olarak arka arkaya yapılan ölçmelerde yaklaşık olarak aynı sayısal sonucu verir.

👉 Bir test, aynı gruba iki ya da üç kez uygulandığında gruptaki her bir kişi bütün uygulamalarda yaklaşık olarak aynı puanı almaktadır.

👉 Bir testin ölçmek istediği özelliği ölçebilmesi için o testin söz konusu olan özelliği kararlı olarak ölçmesi gerekir.

(Ya Sabır 😊)

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-9 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

👉 Güvenirlik çalışmalarının odak noktası şudur: “Eğer kişi iki defa teste tabi tutulursa iki testten aldığı puanlar birbirine benzer midir ya da birbirine ne kadar yakındır?”

👉 Bu noktada gözlenen puan, gerçek puan, ölçmenin standart hatası ve güvenirlik katsayısı kavramlarına değinmek gerekmektedir.

👉 İki ölçüm arasındaki uyumsuzluğun birçok nedeni olabilir.

👉 Bir hareketten diğerine, “dikkat ve çaba” değişebilir.

👉 İkinci ölçümde daha açık soruların kullanılmış olabilir.

👉 Psikometride hata kavramı istenmeyen değışkene işaret eder. Ölçme hataları giderilene kadar sürdürülmeli ve böylece gerçek puan elde edilmelidir. Ancak davranış örneği sınırlı olduğu için gözlenen puan gerçek puandan farklılık gösterir. Buradaki farklılık ölçme hatasıdır. Geleneksel olarak hataların varlığı gözlenen puanın gerçek puandan yüksek ya da düşük olmasına neden olur.

Örnek: Yarışlara hazırlanan bir koşucu, bir mesafeyi farklı zamanlarda 23.7, 24.0, 24.2,... 25.1, 25.2 saniyelerde koşmuş olsun. Bu ölçümlerin ortalaması 24.7 ise gerçek puanı 24.7’dir. Koşucu bu puana daha önce 23.7 saniyede koştuğu ölçümü göstererek itiraz edebilir. Bu durumda koşucuya 23.7 ve 25.2 saniyede koştuğu durumlara birçok faktörün etkisinin olabileceği ve 23.7 saniyede tekrar koşmasının belki de hiç olanaklı olamayacağını, gerçek puanının 24.7 olduğunu söyleyebiliriz. Bu söylem gerçek puan kuramına dayanır.

$$X = T + E$$

X = Bireylerin ölçme aracından elde ettiği gözlenen puanı

T = Bireylerin gözlenemeyen gerçek puanı

E = Ölçmeye karışan hata miktarı

👉 Varsayımsal olarak bir ölçme işleminde hata miktarı sıfır ise eşitlik X = T + 0 ve dolayısıyla X = T olmuş olur. (Yani hata yoksa gözlenen puan gözlenemeyen puana eşit. byhy)

👉 Ölçmenin standart hatası $S_h = s\sqrt{1 - r_x}$ formülü ile bulunur.

Sh = Ölçmenin standart hatası

s = Standart sapma

rx = Güvenilirlik katsayısı

👉 Bir ölçme işleminde standart hatanın düşük olması, güvenilirlik katsayısının yüksek, standart sapmanın görece düşük olmasına bağlıdır.

👉 %68 olasılık için $X \pm 1 \times S_h$ (Bir standart hata çıkarılır, puanına eklenir.)

👉 %95 olasılık için $X \pm 2 \times S_h$ (iki standart hata çıkarılır, puanına eklenir.)

👉 %99 olasılık için $X \pm 3 \times S_h$ (Üç standart hata çıkarılır, puanına eklenir.)

👉 Dolayısıyla bir kişi 100 üstünden 50 puan almış ve $S_h=4$ ise; %68 olasılıkla 46-54 arasında, %95 olasılıkla 42-58 arasında, %99 olasılıkla 38-62 arasında değışir.

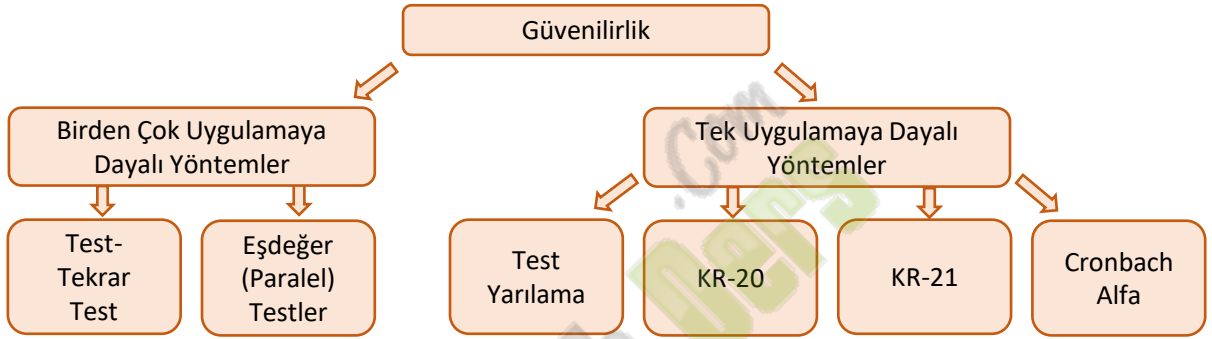
UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-10 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

- 👉 Ölçme işlemlerinde güvenilirliğin kestirilmesi çok önemlidir.
- 👉 Güvenilirlik katsayısı 0 ile 1 arasında değişir. Güvenilirlik katsayısı için alanyazında genellikle 0.70 ve üstü ölçütü kabul edilir. Ancak bu değer de çok yüksek bir değer olmadığı, 0.70-0.80 arası güvenilirliğin ancak ön bilgi elde etmek amacıyla kullanılabileceği ifade edilir. Genel yetenek gibi bilişsel özellikleri ölçen testlerde güvenilirlik katsayısının 0.90 ve üzerinde olması arzu edilir.

- 👉 Güvenilirlik katsayısı:
- Güvenilirlik kestirim yöntemleri:

Test-Tekrar Test Yöntemi:

👉 Test güvenilirliğini test etmek için bir test, aynı gruba, belli bir zaman aralığıyla iki kez uygulanır. Daha sonra bireylerin birinci uygulamadan aldıkları puanlarla ikinci uygulamadan aldıkları puanlar arasındaki korelasyon hesaplanır. Elde edilen korelasyon katsayısına kararlılık (devamlılık / istikrarlılık) katsayısı adı verilir.

Örnek:

	Anksiyete Ölçeği Puanları X ₁	Anksiyete Ölçeği Puanları X ₂
Ceren	54	50
Filiz	98	110
Ayдын	128	120
Ece	89	80
Deniz	101	101
.....	87	85
.....	98	106
.....	67	59
.....	122	119
Dursun	79	82

Kararlılık Katsayısı

Korelasyon (r)
1'e yakın

👉 Ölçme aracının güvenilirliğine ilişkin kanıt toplamak isteyen bir kişi kararlılığın yanı sıra tutarlılığa ve duyarlılığa ilişkin sorgulamaları yapmak durumundadır.

👉 Ölçülen özelliğin kararlı olduğu durumlarda uygulanması gereken bir yöntemdir.

👉 Daha çok iki uygulama arasında kolaylıkla değişmeyen özellikleri ölçen testler için uygundur.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-II (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

👉 Bu yolla test güvenilirliğini kestirmede karşılaşılan önemli bir sorun, testin iki uygulaması arasındaki zaman aralığının ne kadar olması gerektiğidir. Temel ilke şudur: “Birinci uygulamada maddeleri hatırlamayacak kadar uzun, ölçülen özellikte köklü değişimler oluşmayacak kadar kısa olmalıdır.”

👉 Aradaki zamanın belirlenmesinde dikkat edilmesi gereken bir başka nokta, özelliğin değişim hızıdır.

👉 Ayrıca özelliklerin değişimi yaşla da ilişkilidir.

👉 Test-tekrar test yöntemi, başarı testleri için çok tercih edilmemektedir.

👉 Daha çok yetenek testleri, kişilik envanterleri vb. psikolojik ölçme araçlarından elde edilen puanların güvenilirlik kanıtlarını üretmek için tercih edilmektedir.

👉 Test-tekrar test yönteminde testi farklı zamanda ikinci kez uygulamak için grup bulmak bazen zor olabilir. Ayrıca katılımcı kaybı yaşamak da olasıdır. Tek uygulamaya dayalı yöntemler tek bir test, tek bir grup ve tek bir uygulama gerektirmektedir. Dolayısıyla güvenilirlik kanıtı elde etmek daha pratiktir.

👉 Bir test bir gruba, bir kez uygulanıyorsa test kendi içinde değerlendirilecek demektir.

👉 Güvenilirliğin bir boyutu da testin tutarlılığıdır. Tek uygulamaya dayalı güvenilirlik sorgulama yöntemleri ile “Test kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturmu?” sorusuna yanıt aranır. Bu nedenle bu yöntemlerin tümünden elde edilen katsayı iç tutarlılık katsayısı olarak adlandırılır.

Test Yarılama(Eşdeğer Yarılar/İki Yarı Güvenilirliği) Yöntemi:

👉 Güvenilirliği tahmin etmede uygulanmış bir test iki eşdeğer yarıya bölünür ve bireylerin iki yarıdan aldıkları puanlar arasındaki tutarlılık incelenir.

👉 Buradaki en temel sorunlardan biri testin iki eşdeğer yarıya nasıl bölünmesi gerektiği ile ilgilidir. En sık başvurulan yöntemler;

👉 İlk yarı ve son yarı   👉 Tek ve çift   👉 Rastlantısald

👉 İlk ve son yarı yönteminin uygun olmadığı testler;

👉 Maddeler basitten zora doğru sıralanmış ise

👉 Maddeler konu içeriklerine ya da faktörlere göre kümelenecek yerleştirilmiş ise

👉 Madde sayısı çok fazla ise

👉 iki eşdeğer yarıdan alınan toplam puanlar arasında korelasyon hesaplanır, ancak elde edilen katsayı korelasyonun yarı puanlar üzerinden elde edilmesi nedeniyle testin tamamına ilişkin bir tutarlılık bilgisi vermez, yarısına ilişkin verir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-12 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

👉 Testin tümüne ilişkin bir güvenilirlik katsayısı Spearman-Brown formülü aracılığıyla hesaplanır. Elde edilen katsayı testin tamamına ilişkin iç tutarlılık bağlamındaki güvenilirlik katsayısı olarak kabul edilir.

Test yarılama yöntemi çalışma örneği:

	Türkçe Testi	X ₁ YARI	X ₂ YARI
Deniz	48	20	28
Şebnem	98	50	48
Ufuk	66	32	34
Işıl	88	44	44
Sinem	32	20	12
.....	70	30	40
.....	62	28	34
.....	40	20	20
.....	60	28	32
Sinan	66	36	30

Testin yarısına ilişkin tutarlılığı verir. Bu korelasyon testin tamamına nasıl genellenir?

Korelasyon (r)

Spearman-Brown Eşitliği

İç tutarlılık katsayısı

Kuder-Richardson 20 ve 21 Yöntemleri:

👉 Kısaca KR-20 ve KR-21, testin kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturup oluşturmadığı ile ilgili bilgi verir.

👉 Bu nedenle her iki yöntemle de testin iç tutarlılığı değerlendirildiğinden bu yöntemlerden elde edilen katsayıya iç tutarlılık katsayısı adı verilir.

👉 KR-20 ve KR-21 ile güvenilirlik kestirimi, puanlamanın kategorik olduğu ölçme araçları için uygundur.

👉 Puanlamanın kategorik olması, doğru yanıtlara 1 puan, yanlış ve boş bırakılan maddelere 0 puan vererek puanlamanın yapıldığı ya da maddenin yanıtının iki seçenekli verildiği durumlardır.

Testteki maddeler farklı ağırlıklarla puanlanmışsa ya da test puanları şans başarısı için düzeltilmişse bu formüller kullanılmaz.

Cronbach Alfa Yöntemi:

👉 Eğer ölçme aracının puanlaması çok kategorili ise KR-20 ile aynı mantık üzerine kurulu Cronbach alfa hesaplanır.

👉 Elde edilen katsayının ismi yine iç tutarlılık katsayısıdır.

👉 Derecelendirme ölçekleri puanlamanın çok kategorili olduğu araçlara örnek verilebilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-13 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

Güvenilirliği ve Geçerliliği Arttırma Yöntemi

👉 Güvenilirlik temelde tesadüfi hatalardan arınık olma durumu ise şüphesiz ki tesadüfi hata kaynaklarını azaltmaya yönelik eylemler güvenilirliği artıracaktır.

1. Bir testteki madde sayısı arttıkça birimler küçüldüğünden duyarlılık artar, bu nedenle hata miktarı azalacağından güvenilirlik artar.

2. Genel bir ilke olarak puanlayıcı sayısı arttıkça güvenilirlik artar. Birden çok kişinin yaptığı puanlamanın ortalamasını almak, bir kişinin verdiği puandan daha güvenilir olma eğilimindedir.

3. Puanlama nesneliği, güvenilirliği büyük ölçüde etkiler. Bir testin farklı kişiler tarafından puanlanması ya da aynı kişinin farklı zamanlarda verdiği puanlar arasındaki tutarlılığa puanlama güvenilirliği adı verilir.

👉 Çoktan seçmeli, derecelendirme ölçeği, kontrol listeleri gibi araçlar puanlaması nesnel araçlara örnek iken açık uçlu sorulardan oluşan araçlar, mülakatlar vb. ise puanlaması öznel araçlara örnek olarak verilebilir. Öznel araçların puanlama biçiminin mümkün olduğunca standartlaştırılarak nesnel hâle getirilmesi güvenilirlik açısından önemlidir.

4. Testteki maddeler açısından benzeşiklik (homojenlik) arttıkça güvenilirliğin artması, diğer taraftan ayrışıklık (heterojenlik) arttıkça güvenilirliğin düşmesi beklenen bir durumdur.

5. Grubun (örneklem) büyüklüğü arttıkça grubun heterojenleşmesinden dolayı güvenilirlik artar.

6. Maksimum performansı ölçen testlerde ortalama güçlüğü yaklaştıkça ($P = .50$) grup heterojenleşir ve dolayısıyla güvenilirlik artar. Heterojen gruplarda testin ölçmeye konu olan özeleğe sahip olanla olmayanı ayırt etme gücünün artması beklenir. Grubun ölçülen özellik bağlamında heterojenleşmesi, büyük ölçüde örneklem sayısının artmasına ve eğer bilişsel bir özellik ölçülüyorsa testin ortalama güçlüğü yaklaşmasına bağlıdır.

7. Maddelerin dil bilgisi kurallarına uygun, açık ve anlaşılır yazılması belki de güvenilirliği en çok artıran etmenlerden biridir. Bu koşul sağlanmadığı takdirde diğer koşulların çok fazla önemi olmayabilir. İdealde bu konudaki temel ilke, bir maddenin tüm öğrenciler tarafından aynı biçimde anlaşılmasıdır.

8. Öğrencilere test uygulaması öncesinde ve gerekliyse süreçte yönerge vermek, test almaya güdülenme ve hazırbulunuşluluğun artması açısından önemlidir. Buna yönelik alınacak önlemler özellikle bireyden kaynaklanabilecek hataları asgariye indirir.

9. Fiziksel ortamın ses, ışık, koku, dikkat dağıtıcı uyarıcılar, ergonomi vb. etmenler açısından uygun hâle getirilmesi güvenilirliği artıran bir başka etmendir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-14 (Konu Özeti-2.Bölüm: 4-5-6-7-8) Güvenilirliği ve Geçerliliği Arttırma Yöntemi

10. Eğer süreli bir test uygulaması ise sürenin yeterli verilmesi gerekir. Eğer bir hız testi değilse tüm katılımcıların maddelerin tümüne ulaşması beklenen bir durumdur. Tabii ki hız testleri bu durumdan bağımsız olarak değerlendirilebilir.

11. Uygulamada bireylerin dikkatini dağıtacak ve/veya kaygısını artıracak davranışlardan kaçınılması, puanlama ya da veri girişi yapılırken dikkatli ve titiz davranılması ölçme işlemi yapan kişiden kaynaklanabilecek hataları azaltacağından dolayı güvenilirliği artırır.

12. Maddelerin teste düzgün yerleştirilmesi, okumayı güçleştirecek bir unsurun bulunmaması; test katılımcısının yaşına, gelişim düzeyine uygun bir punto büyüklüğü kullanılması; baskı hataları bulunmaması vb. etmenler güvenilirliği artırır.

👉 Güvenilirliği artıran faktörler geçerliliği de artırır. Ancak geçerlilik yalnızca tesadüfi hatalardan değil, aynı zamanda sabit ve sistematik hatalardan da etkilenir. Bu nedenle tesadüfi hataların yanı sıra sabit ve sistematik hatalardan arındırmaya yönelik alacağı tüm tedbirler geçerliliği de artıracaktır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-I (Konu Testi-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

- 1- I. Geçerlilik
II. Faydalılık
III. Kullanışlılık
IV. Güvenilirlik
V. Ekonomiklik

Yukarıdakilerden hangileri bir ölçme aracında bulunması gereken psikoteknik niteliklerdendir?

- A) I, II ve III
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) I, III, IV ve V
E) Hepsi

2- "Ölçme aracından elde edilen puanların hatasız ya da az hatalı olması ..... ve ..... ölçme yapmanın tek koşuludur."

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yerlere hangileri yazılmalıdır?

- A) güvenilir - tutarlı
B) geçerli - faydalı
C) ekonomik - faydalı
D) ekonomik - kullanışlı
E) geçerli - güvenilir

3- Ölçmek istenilen özelliğin, başka özelliklerle karıştırılmadan, doğru ve tam olarak ölçülebilmesine ne ad verilir?

- A) Güvenilirlik
B) Kullanışlılık
C) Faydalılık
D) Ekonomiklik
E) Geçerlilik

4- Hataları en aza indirebilmek için öncelikle hangisi yapılmalıdır?

- A) Hataların tanınması
B) Hataların gözlemlenmesi
C) Hataların yapılmaması
D) Hataların not alınması
E) Hataların belirlenmesi

5- Aşağıdakilerden hangisi ölçme sonucuna hata karışmasının nedenlerinden biri değildir?

- A) Ölçme yapan kişinin dikkat ve titizliğinin değişmesi
B) Ölçme aracına ilişkin sorunlar
C) Test katılımcısının yeterince güdülenmiş olması
D) Ölçülen özelliğin doğası gereği oluşan sıkıntılar
E) Ölçme ortamından kaynaklı sorunlar

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-2 (Konu Testi-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

6- “Sınavda öğrencilerinin düşük not almasına üzülen Hasan Öğretmen, öğrencilerine kıyamadığı için her birine fazladan 20 puan vermiştir.”

Yukarıda anlatılan durum hangi hata türü ile ilgilidir?

- A) Sabit hata
- B) Sistematik hata
- C) Kavramsal hata
- D) Tesadüfi hata
- E) Sezgisel hata

7- Şansla ortaya çıkan, ne yönde ve ne ölçüde karıştığı genellikle bilinemeyen hata türü hangisidir?

- A) Sabit hata
- B) Sistematik hata
- C) Kavramsal hata
- D) Tesadüfi hata
- E) Sezgisel hata

8- Aşağıdakilerden hangisi tesadüfi hata kaynaklarından biri değildir?

- A) Ölçme yapan kişi
- B) Ölçme aracı
- C) Birey/öğrenci
- D) Fiziksel ortam
- E) Ölçme konusu

9- Hangi seçenekte hata türleri bir arada verilmiştir?

- A) Sabit – değişken – sistematik
- B) Sistematik – kavramsal – sezgisel
- C) Sabit – sistematik – tesadüfi
- D) Sezgisel – sistematik - sabit
- E) Sistematik – sabit - kavramsal

10- “Geçerlilik tüm hata kaynaklarından etkilenirken klasik test kuramına göre güvenilirlik yalnızca ..... hatalardan etkilenir.”

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere hangi sözcük yazılmalıdır?

- A) sabit
- B) tesadüfi
- C) sistematik
- D) kavramsal
- E) sezgisel

11- Ölçme araçlarının psikometrik nitelikleri bazı durumlara göre değişebilir.

Hangisi bu durumlardan biri değildir?

- A) Ölçme amacının değişmesi
- B) Uygulama grubunun değişmesi
- C) Dilin eskimesi/değişmesi
- D) Bireysel farklılıklar
- E) Kuramsal bilgi birikimlerindeki değişiklikler.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-3 (Konu Testi-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

12- En az iki değişken arasında karşılıklı bir ilişki bulunup bulunmadığı, eğer ilişki varsa bu ilişkinin yönü ve miktarı hakkında bilgi veren istatistik tekniği hangisidir?

- A) Koordinasyon
- B) Korelasyon
- C) Kolesterol
- D) Kolektif
- E) Kooperatif

13- Korelasyon ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) -1 ile 1 arasında değer alır.
- B) İki değer arasında matematiksel olarak sonsuz birim vardır.
- C) Ancak kullanışlılık açısından 100 pozitif ve 100 negatif birim bulunur.
- D) Sıfır ile birlikte toplam 201 birim vardır.
- E) Pozitif korelasyon iki değişken arasında ters orantılı ilişki anlamına gelir.

14- Bir testin ölçülmek istenen davranışları ne derece kapsadığıyla ilgili olan geçerlilik türü hangisidir?

- A) Kapsam geçerliliği
- B) Yapı geçerliliği
- C) Yordama geçerliliği
- D) Ölçüt dayanaklı geçerlilik
- E) Zamandaş geçerlilik

15-

Konular	Hedefler					Toplam %43,3
	Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	
1. Ölçme ve değerlendirimin temel kavramları		1			1	2
1.a. Ölçme ve değerlendirimin eğitim sistemi içinde yeri						3
1.b. Eğitimde paradigma değişimi ve bu değişimin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yansımaları	1			2		
1.c. Ölçme, değerlendirme ve ölçütün kavramsal temelleri		2				2
1.d. Ölçme türleri		1				1
1.e. Ölçüt türleri	1				1	2
1.f. Değerlendirmenin amaçla göre türleri		1			1	2
2. Bir ölçme sürecinde bulunması gereken psikometrik nitelikler						456,7
2.a. Geçerlilik, güvenirlik ve kullanılabilirlik kavramsal temelleri		1				1
2.b. Ölçmede hata kavramı	1					1
2.c. Hata türleri		1		1		2
2.d. Geçerlilik ve güvenirlik ile hata ilişkisi					1	1
2.e. Geçerlilik ve güvenirlikte ilgili temel kavramlar		1	2			3
2.f. Geçerlilik sorgulama yöntemleri		2		1		3
2.g. Güvenirlik kestirim yöntemleri	1	1	1			4
2.h. Geçerliliği ve güvenirliği artırma yolları		1		1		2
TOPLAM	4	12	4	5	1	30

Burak Öğretmen hazırladığı tabloda; satırlara davranışları, sütunlara hedefleri yazmış, belirlediği madde sayısı doğrultusunda davranış ve hedefleri yeterli ve dengeli bir biçimde temsil eden alanları seçmiştir.

Buna göre Burak Öğretmen aşağıdakilerden hangisini hazırlamıştır?

- A) Hedef-davranış tablosu
- B) Davranış gözlem tablosu
- C) Belirtke tablosu
- D) Çetele tablosu
- E) Hedef-temsil tablosu

16- Yordama geçerliliği ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yordama 'tahmin' demektir.
- B) Her tahmin yordama değildir.
- C) Seçme ve yönlendirme amaçlı ölçmelerde yordama geçerliliğinin yüksek olması istenir.
- D) Ölçüt puan gelecekte belli olacağı için beklemek gerekir.
- E) Geçerlilik katsayısı -1 ile 1 arasında değer alır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-4 (Konu Testi-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

17- Hâlihazır geçerlilik, benzer ölçek-ler geçerliliği, uygunluk geçerliliği adı ile de anılan geçerlilik hangisidir?

- A) Yordama geçerliliği
- B) Yapı geçerliliği
- C) Zamandaş geçerlilik
- D) Kapsam geçerliliği
- E) Ölçüt dayanaklı geçerlilik

18- Zamandaş geçerlilikte en zor ve önemli nokta hangisidir?

- A) Zamanın çok iyi ayarlanması
- B) Zamanın bireylere önceden bildirilmesi
- C) Ölçütün doğru bir biçimde belirlenmesi
- D) Ölçütün ön kontrolü
- E) Ölçme sonuçlarının zamanında raporlaştırılması

19- Bir testin dayandığı kuramsal temelleri ne derece iyi örneklediğiyle ilgili olan geçerlilik hangisidir?

- A) Kapsam geçerliliği
- B) Yapı geçerliliği
- C) Yordama geçerliliği
- D) Ölçüt dayanaklı geçerlilik
- E) Zamandaş geçerlilik

20- Bir ölçme aracı, aynı özellikte ilgili olarak arka arkaya yapılan ölçmelerde yaklaşık olarak aynı sayısal sonucu vermiştir.

Buna göre bu ölçme aracı için hangisi söylenebilir?

- A) Kapsayıcıdır.
- B) Tutarlıdır.
- C) Geçerlidir.
- D) Güvenilirdir.
- E) Kullanışlıdır.

21- Güvenilirlik katsayısı için alanyazında genellikle hangisi ölçüt kabul edilir?

- A) 0.30 ve altı
- B) 0.30 ve 0.50 arası
- C) 0.50 ve 0.70 arası
- D) 0.70 ve üstü
- E) 1.00

22- Aşağıdakilerden hangisi güvenilirliği belirlemede kullanılan tek uygulamaya dayalı yöntemlerden biri değildir?

- A) Test-Tekrar Test
- B) Test Yarılama
- C) KR-20
- D) KR-21
- E) Cronbach Alfa

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK NİTELİKLER-5 (Konu Testi-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)

23- Test güvenilirliğini test etmek için bir testin, aynı gruba belli bir zaman aralığıyla iki kez uygulanarak bireylerin birinci uygulamadan aldıkları puanlarla ikinci uygulamadan aldıkları puanlar arasındaki korelasyonun hesaplandığı yöntem hangisidir?

- A) Test-Tekrar Test
- B) Eşdeğer(Paralel) Testler
- C) Test Yarılama
- D) KR-20 ve KR-21
- E) Cronbach Alfa

24- Test-tekrar test yönteminin hangi durumlarda uygulanması gerekir?

- A) Ölçülen özelliğin kararlı olduğu
- B) Grubun homojen olduğu
- C) Zamanın kısıtlı olmadığı
- D) Tesadüfi hatanın olmadığı
- E) Maliyet sorununun olmadığı

25- Hangi yöntemde bir test iki eşdeğer yarıya bölünür ve bireylerin iki yarıdan aldıkları puanlar arasındaki tutarlılık incelenir?

- A) Test-Tekrar Test
- B) Eşdeğer(Paralel) Testler
- C) Test Yarılama
- D) K-20 ve K-21
- E) Cronbach Alfa

26- Hangi iki yöntemde de testin iç tutarlılığı değerlendirildiğinden bu yöntemlerden elde edilen katsayıya iç tutarlılık katsayısı adı verilir?

- A) Test-Tekrar Test ve Test Yarılama
- B) KR-20 ve KR-21
- C) Cronbach Alfa ve Test Yarılama
- D) Eşdeğer(Paralel) Testler ve KR-20
- E) KR-21 ve Test-Tekrar Test

27- Eğer ölçme aracının puanlaması çok kategorili ise hangi yöntem kullanılır?

- A) Test-Tekrar Test
- B) Eşdeğer(Paralel) Testler
- C) KR-20 ve KR-21
- D) Cronbach Alfa
- E) Test Yarılama

28- Bir testin farklı kişiler tarafından puanlanması ya da aynı kişinin farklı zamanlarda verdiği puanlar arasındaki tutarlılığa ne ad verilir?

- A) Uygulayıcı güvenilirliği
- B) Zaman ve uygulayıcı güvenilirliği
- C) Uygulama tutarlılığı
- D) Puanlama güvenilirliği
- E) Puanlama tutarlılığı

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

BİR ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN
PSİKOMETRİK NİTELİKLER
(Konu Testi-2.Bölüm: 4-5-6-7-8)
(Cevap Anahtarı)

1-B 2-E 3-E 4-A 5-C 6-A 7-D 8-E 9-C 10-B 11-D 12-B 13-E 14-A
15-C 16-E 17-C 18-C 19-B 20-D 21-D 22-A 23-A 24-A 25-C 26-B
27-D 28-D

Web Ders .Com

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-İ (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Test Türleri

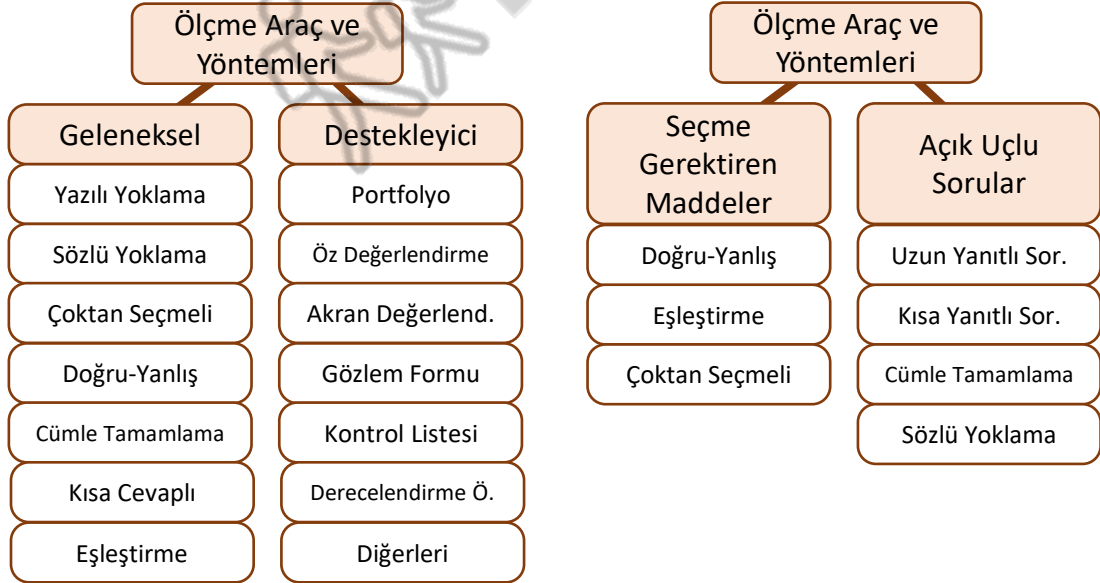
Testi Alan Kişi Sayısına Göre	Testin Uygulanış Süresine Göre	Testin Ölçtüğü Niteliğe Göre	Değerlendirme Yaklaşımına Göre	Hazırlanış Biçimine Göre	Veri Toplama Tekniğine Göre
Bireysel	Sürelili	Hız testleri	Objektif	Standart	Performans
Grup	Süresiz	Güç testleri	Subjektif	Öğretmen yapımı	Kâğıt-kalem

Test Geliştirme

👉 Test geliştirmenin işlem basamakları:

- Amacın belirlenmesi,
- Kapsamın belirlenmesi ve belirtke tablosunun oluşturulması,
- Denemelik maddelerin / soruların yazılması,
- Maddelerin / soruların gözden geçirilmesi (redaksiyon),
- Denemelik test formunun hazırlanması,
- Testin uygulanması,
- Test ve madde istatistiklerinin hesaplanması,
- Seçilen maddelerden oluşan nihai formun oluşturulması.

Başarının Ölçülmesinde Yöntemler

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-2 (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Geleneksel Ölçme Yöntemleri

Doğru-Yanlış Maddeleri:

👉 Cevaplayıcının verilen ifadelerin doğru mu, yanlış mı olduğunu belirleme-sinin istendiği madde türüdür.

👉 **Örnek:** Türkiye'nin başkenti Ankara'dır. (D) (Y)

👉 Çoktan seçmeli maddeden sonra en çok kullanılan ikinci madde tipidir.

- 👉 **Avantajları:** a. Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolay kullanışlıdır.
b. Soru sayısı artırılabilir.
c. Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.

- 👉 **Dezavantajları:** a. Şans başarısı olasılığı yüksektir.
b. İyi yazılmazsa üst düzey bilişsel özellikleri ölçemez.
c. Öğrenme eksiklerini belirleyemez.
d. Yanlış üzerinden öğretim yapılmaz.
e. Her derste/konuda kesin yanlış denebilecek durumlar belirlemek zordur.

Doğru-yanlış maddelerinin yazım kuralları:

👉 Her madde tek ve belirli bir fikri belirtmelidir.

👉 Madde, kesinlikle doğru ya da kesinlikle yanlış olmalıdır.

👉 Bir maddenin yanlışlığı önemsiz bir ayrıntıda ya da aldatıcı bir noktada olmamalıdır. (Yanlış maddeler net olmalı diyebiliriz. byhy)

👉 Mümkün olduğunca olumsuz ifade kullanılmamalıdır.

👉 Kanı ifadeleri kendiliklerinden doğru ya da yanlış olmadığından bir kaynağa dayandırılarak verilmelidir.

👉 Bir maddenin ifadesi kısa, açık ve yalın olmalıdır.

👉 Bir metne bağlı olarak yanıtlanan doğru-yanlış maddelerinin anlam geliştirme, yorumlama, değerlendirme gibi daha üst düzey okuduğunu anlama süreçlerine yönelik olabilmesi için, metindeki cümleler aynen yazılmamalıdır.

👉 Özellikle vurgulamak istenen bir sözcük/terim vs. varsa onun altı çizilebilir.

👉 Doğru-yanlış maddesinin özellikle yanlış olduğu durumlarda, öğrencinin şansa puan almasını engellemek amacıyla ifadeyi düzeltmesi ya da yanlışlığın ne olduğunu belirtmesi istenebilir.

👉 İyi kurgulandığı takdirde doğru-yanlış maddeleri ile üst düzey öğrenmeler de yoklanabilir.

👉 Doğru-yanlış maddeleri aynı kapsamdan geliyorsa ortak bir soru kökü altında birleştirilebilir.

👉 Doğru ve yanlış maddeler, testte belirli bir örüntüye göre yerleştirilmelidir, sıralanışı rastgele olmalıdır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-3 (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

- 👉 Maddelerin ifadesi yaklaşık olarak aynı uzunlukta olmalıdır.
- 👉 Doğru ve yanlış maddelerin sayısı, yaklaşık olarak birbirine eşit olmalıdır.
- 👉 İşaretleme yöntemi, öğrenciye açık ve anlaşılır bir biçimde açıklanmalıdır.
- 👉 Mümkün olduğunca kısa yazılmalı, basit cümle yapısı tercih edilmeli, özellikle “ve” gibi bağlaçlara dikkat edilmelidir.
- 👉 Olumsuz anlama sahip bir sözcük ya da ifade varsa altı çizilmelidir.
- 👉 İpucu vermekten kaçınmak gerekir.
- 👉 Üst düzey becerileri yoklamak için tablo, grafik, harita ya da okuma parçası gibi bir öncülün kullanılması önerilir.

Eşleştirme Maddeleri:

👉 Eşleştirme maddeleri, iki grup hâlinde verilen ve birbirleriyle ilgili olan bilgi öğelerinin belli bir açıklamaya göre eşleştirilmesini gerektirir.

Örnek: ..... 1. Meclisin açılması A. 1923
..... 2. Cumhuriyet'in ilanı B. 1920
..... 3. Atatürk'ün Samsun'a çıkışı C. 1919

- 👉 **Avantajları:** a. Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolay, kullanışlıdır.
b. Soru sayısı artırılabilir.
c. Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.

- 👉 **Dezavantajları:** a. Şans başarısı olasılığı yüksektir.
b. İyi yazılmazsa üst düzey bilişsel özellikleri ölçemez.

Eşleştirme maddelerinin yazım kuralları:

- 👉 Her eşleştirme soru grubunda yönerge/açıklama yazılmalıdır.
- 👉 Seçeneklerin kullanımı ve birden fazla kez kullanma durumu belirtilmelidir.
- 👉 Eşleştirmede ortaokul ve üstü öğretim kademelerinde öncülün başında bir boşluk bırakılarak seçeneğin harfini yazmaları, ilkokul düzeyinde ise öncüllerle seçenekler arasında oklarla eşleştirme yapımları istenebilir.
- 👉 Okul öncesinde, özel eğitimde eşleştirme şekil ve resimlerle yapılabilir.
- 👉 Bir eşleştirme maddesinde yer alan öncüller ile seçeneklerin her biri benzeşik (homojen) öğelerden oluşmalıdır.
- 👉 Uzun ifadeler öncül olarak kullanılmalı ve öncüller sütunu sayfanın sol sütununa, cevaplar sütunu ise sayfanın sağ tarafına yerleştirilmelidir.
- 👉 Bir eşleştirmeli maddeler grubundaki madde sayısı, en az 6, en çok 15 olmalıdır.
- 👉 Maddelerin tümü aynı sayfada bulunmalıdır.
- 👉 Cevapların sütunu, kelime listesi ise alfabetik sıraya göre düzenlenmelidir.
- 👉 Hatırlama düzeyi dışında, kavrama düzeyindeki öğrenmeler de yoklanabilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-4 (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

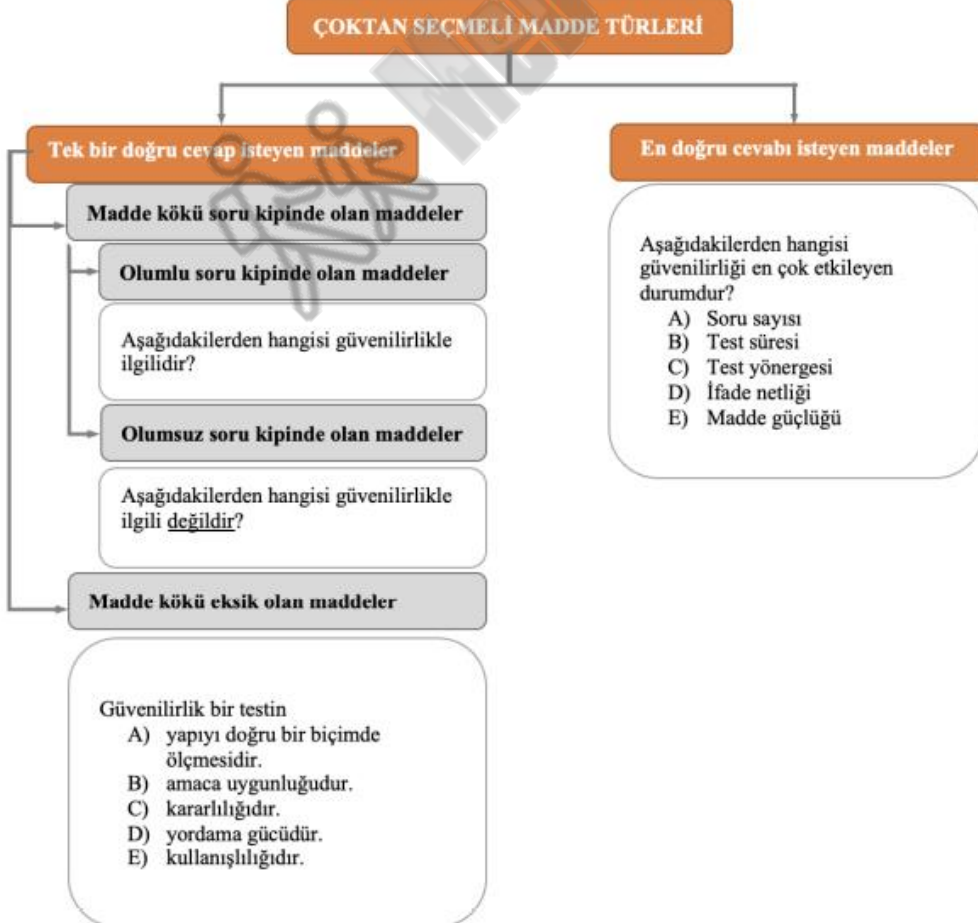
Çoktan Seçmeli Maddeler:

Örnek: Aşağıdakilerden hangisi geleneksel ölçme araç ve yöntemlerinden biri değildir?

- A) Eşleştirme
B) Çoktan seçmeli
C) Kontrol listesi
D) Yazılı yoklama

Çoktan seçmeli maddelerin özellikleri:

- 👉 Hazırlanması zor ancak puanlaması kolaydır.
- 👉 Puanlama objektiftir.
- 👉 Üst düzey bilişsel becerilerle ilgili madde yazmak zordur.
- 👉 Doğru cevabı içinde barındırması nedeniyle sentez düzeyinde soru sormak olanaklı değildir.
- 👉 Doğru cevabı içinde barındırması nedeniyle puanlara şans başarısı karışma ihtimali vardır.
- 👉 Çok sayıda soru sorulabilir.
- 👉 Sistematik hata karışma ihtimali çok düşüktür.
- 👉 Çeldirme mantığı temellidir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-5 (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Çoktan seçmeli maddelerin yazım kuralları:

👉 İdeal bir çoktan seçmeli maddede, bilen bir öğrenci, seçenekleri görmesine gerek kalmaksızın doğru cevabı verebilmelidir.

👉 Öğrencinin sözcük repertuarında bulunmayan, henüz öğrenmediği sözcük, kavram, terim vb. kullanılmamalıdır.

👉 Bir durumun resim ya da fotoğrafla anlatılabildiği durumda, çokça cümle kurmak yerine görsellerden yararlanılabilir.

👉 Gereksiz görsel kullanılmamasına da özen gösterilmelidir.

👉 Bir maddeyi okuyan bir öğrenci öğretmenin zihninden geçeni keşfetmek zorunda değildir.

👉 Bazı öğretmenler karışık bir dille madde yazdığına sorunun zorlaşacağını düşünür. Oysa bu oldukça yanlış bir yöntemdir. Öğrencinin anlayabileceği bir dil kullanılmalıdır.

👉 Madde kökünde gereksiz yere sözcük kullanılmamalıdır.

👉 Seçeneklerde gereksiz sözcük tekrarı kaçınılmalıdır.

👉 Bir maddenin doğru yanıtı, başka bir maddenin kökünde ya da seçeneklerinde bulunmamalıdır.

👉 Seçenekler birbirleriyle tutarlı ve ayrı gramatik yapıya sahip olmalıdır.

👉 İpucu vermektan kaçınmak gerekir.

👉 Birbirinin tam zıttı olan durumların seçeneklerde verilmesi çoğunlukla uygun değildir.

👉 Seçeneklerin uzunlukları birbirine eşit olmalıdır.

👉 Doğru cevaplar dağıtılırken örüntü göstermemesi sağlanmalıdır.

👉 "Hepsi" ve "hiçbiri" bir seçenek olarak kullanılmamalıdır.

👉 Seçenek sayısı öğrencinin içinde olduğu gelişim dönemine göre belirlenmeli; Lise ve daha üstü öğretim 5, ortaokul 4 ve ilkokul 3 seçenek kullanılabilir.

👉 Seçenekler bir sıra ile verilmelidir. Seçenekler baş harflerine göre alfabetik olarak, eğer sayı iseler büyüklük olarak sıralanmalıdır.

👉 Dil bilgisi ve imla kuralları konusunda yüksek bir titizlik ve özen göstermek çok önemlidir.

👉 Çoktan seçmeli maddelerde seçeneklerin baş harfleri büyük olmalıdır.

👉 Bir madde kökü ile seçenekleri aynı sayfada olmalıdır.

👉 Eğer ortak köke dayalı madde grubu yazılacaksa hangi soruların ortak köke göre yanıtlanacağı belirtilmelidir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-6 (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Açık Uçlu Sorular

Essay(Yazılı Yoklama):

👉 Cevaplayıcıların sorulara cevap verme konusunda sınırsız bir özgürlüğü vardır. Sınırsız cevap özgürlüğünün hem avantajı hem de dezavantajı bulunmaktadır.

Avantajı: Öğrencinin yalnızca sahip olduğu bilgiyi değil, aynı zamanda zihninin nasıl işlediğini anlama olanağı sağlar.

Dezavantajı: Öğrenci sınırlı bir bilgiye sahipse soruyla ilgisi olmayan, aklına estiği gibi uzun cevaplar yazabilir.

👉 Sınırsız cevap özgürlüğü, anlatım becerisi iyi olan öğrencilere bir avantaj sağlayabilir.

👉 Bu sınav türü, dünyada en eski ve günümüzde de öğretmenlerin hâlâ en çok tercih ettiği testlerden biridir. Bunun iki nedeni vardır:

a. **Pratik nedenler:** Hazırlaması kolaydır. (Çıkarın kâğıtları yazılı yoklama yapacağım. 😊)

b. **Eğitsel nedenler:** Üst düzey bilişsel becerileri ölçmek için geleneksel yöntemler arasında en avantajlı yazılı test etme yoludur (Sentezde tek yol.).

👉 Yazma, problem çözme, bilgileri organize etme, analiz, özgün bir ürün ortaya koyma (yaratıcı düşünme) vb. gibi becerileri ölçmek için çok kullanışlıdır.

👉 Çok fazla soru sorulamaması bir dezavantajıdır.

👉 Puanlar sadece öğrencinin sahip olduğu bilgiyi değil; öğrencinin anlatım biçimini, yazı güzelliğini, bilgisini örgütleme biçimini de yansıtır. Bu ise ölçme sonuçlarındaki sistemik hata miktarını artırabilir.

👉 Puanlama özelliği belki de en önemli dezavantajıdır.

Essay'de Nesnelliği Artırma Yolları:

👉 Ayrıntılı bir cevap anahtarı çıkarılmalıdır. Öğrenci ne yaparsa kaç puan verileceğinin belirlenmesi gerekir.

👉 Bütüncül (holistik) ya da analitik rubrik hazırlanabilir.

Kısa Cevaplı Sorular:

👉 Öğrencinin bir sözcük, bir rakam, bir tarih ya da en çok bir cümle ile cevaplandırabileceği sorulardan oluşur.

👉 Öğrencinin aklının estiği cevabı yazmasını büyük ölçüde engelleyecek bir özelliğe sahiptir.

👉 İstenen cevapların kısa ve belirgin olması, kısa cevaplı testlerin puanlanmasını genellikle nesnel kılar.

👉 Kısa cevap, soru cümlesi ya da eksik cümle yapısında olabileceği gibi hatırlama ya da tanımayı gerektiren bir yapıda da olabilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-7 (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

👉 Eğer konu kapsamı bakımında homojen bir yapıda ise gruplandırılarak sorulması daha uygun olacaktır.

👉 Ayrıntılı bir cevap anahtarı hazırlanmalıdır.

- 👉 **Avantajları:** a. Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolay, kullanışlıdır.
b. Soru sayısı artırılabilir.
c. Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.

👉 **Dezavantajı:** İyi yazılmazsa genellikle üst düzey bilişsel özelliklerin ölçemez.

Cümle Tamamlama Soruları:

👉 Cümle tamamlama, kısa cevaplı/sınırlı cevap gerektiren soru grubudur.

👉 Öğretmen önemli gördüğü bir cümleyi alır, kritik gördüğü bir ya da birden fazla yeri çıkarır ve yerine bir boşluk koyar. Öğrenciden o cümleyi anlamlı bir biçimde tamamlaması istenir.

👉 Adı boşluk doldurma olarak da geçmektedir.

👉 Hazırlanması oldukça kolaydır.

👉 Cümleler ders kitabından aynen alınmamalı, öğretmen kendi sözcükleriyle soruları yeniden yazmalıdır.

- 👉 **Avantajları:** a. Hazırlaması, uygulaması ve puanlaması kolay, kullanışlıdır.
b. Soru sayısı artırılabilir.
c. Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.

👉 **Dezavantajı:** İyi yazılmazsa genellikle üst düzey bilişsel özelliklerin ölçemez.
Cümle tamamlama soruları yazım kuralları:

👉 Her kısa cevap maddesi, yalnızca tek bir doğru cevabı olacak biçimde yapılandırılmalıdır.

👉 Bir maddenin ifadesinde, o maddenin cevabının bulunmasında işe yarayacak ipuçları vermekten kaçınılmalıdır.

👉 Cümlelerin gramer yapısı bağlamında ipucu genellikle eklerle verilmektedir.

👉 Maddenin cevabında birden çok ayrıntı varsa o ayrıntıların her birine ayrı puan vermek gerekir.

👉 İlköğretimde cevapların ayrı bir cevap kâğıdına işaretlenmesi uygun görülmemektedir ancak ortaöğretimde bunun pek bir sakıncası bulunmamaktadır.

👉 Bir cümlede çok sayıda boşluk bırakılmamalı ve cümlelerden sadece anahtar niteliğindeki anlamlı ve önemli sözcükler çıkarılmalıdır.

👉 Herkesçe aynı biçimde algılanacak soru yazmak gerekir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-8 (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Sözlü Yoklama:

👉 Sözlü sınavlar çok iyi organize edilse/kurgulansa dahi ciddi bir ölçme hatası barındırma potansiyeline sahiptir.

👉 Dile dayalı becerilerin ölçülmesinde geleneksel yöntem içindeki tek türdür.

👉 Sorular sözlü olarak sorulur ve cevap sözlü olarak verilir.

👉 Öğretmen ile öğrenci arasında karşılıklı ve devamlı bir etkileşim vardır.

👉 Bireysel bir test olması nedeniyle her öğrenciye ayrı soru sorma zorunlu-
luğu vardır.

👉 Bireysel bir test olması nedeniyle tüm öğrencileri test etmek için gereken süre oldukça fazladır.

👉 Öğrencinin cevaplarını gözden geçirme şansı yoktur.

👉 Cevaplama çoğu zaman üzerinde düşünmeye ve tasarlamaya olanak olma-
dan verilir.

👉 Puanlama hemen yapılır.

👉 Öğrencinin yerinde ayağa kaldırılması ya da tahtaya kaldırılması kaygı vb.
bireyden kaynaklanan hata miktarını artırabilir.

👉 Öğretmenin ölçme sonucuna sistemik hata karıştırma olasılığı yükselir.

👉 Sözlü anlatım becerisi iyi olan bir öğrenci, iyi olmayan bir başka öğrenciden
daha az biliyor olsa da yüksek puan alabilir.

👉 Öğrencinin kılık-kıyafeti, diksiyonu, hâl ve hareketleri puanlamaya artı ya da
eksi yönde etki edebilir.

👉 Çok fazla soru sorulamayacağı için kapsam geçerliliği problemi olabilir.

Sözlü Yoklama Uygulama Kuralları:

👉 Sözlü sınavların yapılacağı gün ve saat ilan edilmelidir.

👉 Sorular önceden hazırlanmalıdır. Soruların seçiminde amaca uygunluğa ve
her öğrenciye benzer güçlükte soru belirlenmesine dikkat edilmelidir.

👉 Cevap anahtarı hazırlanmalıdır.

👉 Sınavın yapılması aşamasında öğrencilerin kaygısını artıracak davranışlar-
dan kaçınılmalıdır. Hazırbulunuşluluk artırılmalıdır.

👉 Basit olan sorudan başlanmalıdır.

👉 Kayıt altına alın(a)mıyorsa puanlama hemen yapılmalıdır.

👉 Puna ilişkin dönüt hemen verilmelidir.

👉 Puanlamada sistemik hata kaynaklarına karşı dikkatli olunmalıdır.

Not: Yoklanacak olan davranışlar, yazılı sınav türleriyle de yoklanabiliyorsa
sözlü yoklama yapmaktan kaçınılmalıdır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-9 (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Destekleyici Değerlendirme Yaklaşımları

Portfolyo:

👉 Öğrencinin bir bütün olarak gelişim ve öğrenme süreci ile ürünlerini gösteren, aynı zamanda değerlendirilmesini de sağlayan sistemli ve amaçlı olarak oluşturulmuş dosyalardır.

👉 Amaçlanan, öğrenciyi çok yönlü olarak ve öğrencinin gelişimini bir süreç olarak izlemek ve değerlendirmektir.

👉 Öğrencinin öz geçmişi, ilgileri, tutumları, becerileri, yetenekleri, öğrenme biçimi, sosyal özellikleri vb. özelliklerinin tanınması amaçlanır.

👉 Sürecin paydaşları; öğrenci, öğretmen, arkadaş, aile ve iletişimde olduğu diğer kişilerdir.

👉 Öğrencinin yalnızca okulda değil; aile ortamında, oyun ortamında ve dış çevrede tanınması amaçlanır.

👉 Öğrenciyi başarılı / başarısız olarak sınıflandırmayı sağlayan bir araç değildir.

👉 Öğrencilerin özelliklerini birbirleri ile karşılaştırmak amacıyla oluşturulmuş araçlar değildir.

👉 Öğrenci portfolyosunun kabaca iki türü vardır;

👉 Süreci yansıtan portfolyolar: Öğrencinin öğrenme ve gelişim sürecini,

👉 Ürünü yansıtan portfolyolar: Bitmiş görevleri içerir. Öğrencinin en iyi olduğunu düşündüğü çalışmalarını içerir.

Portfolyonun içeriği:

👉 Öğretmen kayıtları (gözlem, anekdot)

👉 Öğrencinin çalışmaları

👉 Öğrencinin sözel ve psikomotor becerilerini gösteren teyp ve video kayıtları

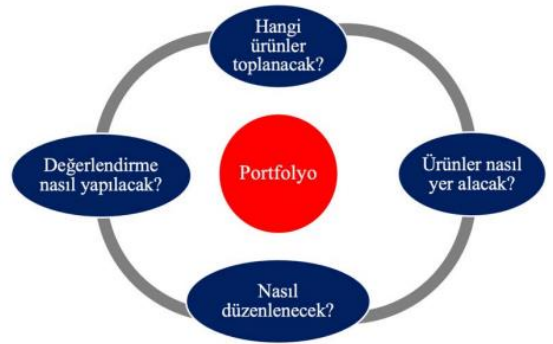
👉 Öğrencinin kendi çalışmaları hakkındaki düşünceleri, günlükler

👉 Öğrenciye yazılan mektuplar

👉 Öğrencinin yazdığı mektuplar

👉 Öğretmenin aileye ve diğer öğretmenlere yazdığı mektuplar

Portfolyonun değerlendirme süreci:

Portfolyo Oluşturma Süreci:

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-10 (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Toplama:

- 👉 Hangi çalışmaların toplanacağına ve hangi özelliklerin gözleneceğine karar verilmesi
- 👉 Öğrencilere çalışmalarının bir dosyada toplanacağını açıklanması ve çalışmalarını saklama konusunda öğrencilerin teşvik edilmesi
- 👉 Her öğrenci için sınıfta çalışmalarının toplanacağı ayrı bir kutu, dosya vb. oluşturulması
- 👉 Her bir çalışmanın ve öğretmenin kaydının üzerine tarih yazılması

Seçme:

- 👉 Öğrenci seçimini kendi başına veya öğretmenin rehberliğinde yapabilir.
- 👉 Portfolyonun türüne ve öğretmenin koyduğu koşullara bağlıdır.
- 👉 Süreci yansıtan portfolyolarda öğretmenin belirlediği konuları/gelişim alanlarını yansıtan çalışmaların seçilen örnekleri, süreci yansıtacak şekilde yer alır.
- 👉 Ürünü yansıtan portfolyolarda öğretmenin belirlediği konular ile ilgili ortaya çıkan ürünler arasından seçilenler yer alır.

Yansıtma:

- 🌟 Portfolyoyu herhangi bir çalışma dosyasından ayıran en önemli aşamadır.
- 👉 Portfolyosuna seçtiği her bir çalışmayı niçin seçtiğini açıklar.
- 👉 Çalışmalarını yaparken geçirdiği süreci ve bu süreçte öğrendiklerini anlatır.
- 👉 Kendi başarısını görür, bunu ifade eder ve değerlendirme sürecine katılır.

Yansıtma soruları:

- 👉 Bu çalışmayı nasıl yaptım?
- 👉 Bu çalışmadan ne öğrendim?
- 👉 Bu çalışmayı daha da geliştirebilir miyim? Nasıl?
- 👉 Çalışmalarım içinde en çok sevdiğim hangisi? Neden?
- 👉 Bana zor gelen bir çalışmam var mı? Varsa neden?
- 👉 Bu çalışmayı portfolyoma neden koydum?

Sonuç:

- 👉 Bu aşamada öğrenci "Bu çalışmayı niçin yaptık?" sorusunu yanıtlar.
- 👉 Okulda yaptığı çalışmalarla öğrendikleri arasında somut bağlar kurar.
- 👉 Tamamlanan portfolyo çalışmalarının öğrenci tarafından sınıf arkadaşları, öğretmeni ve ailesinden oluşan bir gruba sunumu yapılmalıdır. Portfolyonun sunumu, öğrencinin çalışmalarına önem vermesini sağlar ve kendine olan güvenini artırır.

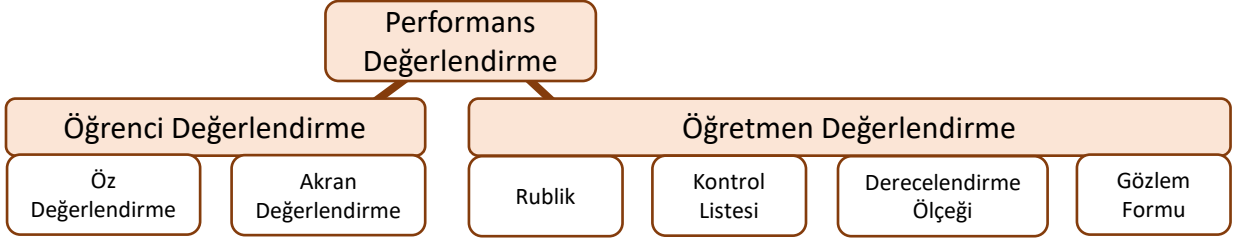

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-II (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Performans Değerlendirme

Öz Değerlendirme:

- 👉 Öğrencinin belirli bir konuda kendi kendisini değerlendirmesine denir.
- 👉 Öğrencilerin kendi özellikleriyle (yetenek, ilgi, beceri vb.) ilgili farkındalığının artmasını, zayıf ve güçlü yönlerini keşfetmesini sağlar.
- 👉 Öz düzenleme becerisi artar.
- 👉 Ölçütlü düşünme becerisi artar.
- 👉 Öğrenme motivasyonunu artırır.
- 👉 **Dezavantajları:** a. Öğrencilerin kendi performanslarını değerlendirirken yanlı davranmaları söz konusu olabilir.
- b. Başlangıçta deneysizlik nedeniyle performansın değerlendirilmesinde yanılgılar olabilir.

Akran Değerlendirme:

- 👉 Öğrencinin ortaya koyduğu performansa ilişkin arkadaşlarının değerlendirmesine denir.
- 👉 Akranların değerlendirme sürecine katılması nedeniyle daha katılımcı, aktif bir eğitim ortamı sağlanabilir (Sorumluluk duygusu artar.).
- 👉 Öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri artar.
- 👉 Öğretmen dışındaki bir kaynaktan dönüt almak öğrencinin performansını artırabilir.
- 👉 Eleştiri kültürü (olumlu-olumsuz) gelişebilir.
- 👉 **Dezavantajları:** a. Öğrencilerin yanlı davranmaları söz konusu olabilir. Kişisel ilişkiler değerlendirmeye etki edebilir.
- b. Genel izlenimle puan verme söz konusu olabilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-12 (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Rubrik(Dereceli Puanlama Anahtarı):

👉 Amaç, öğretmen tarafından ürünün genel izlenimle puanlamasındaki öznel-
liğini azaltmaktır.

👉 Rubrikler ikiye ayrılır:

a. Bütüncül (Holistik) rubrik
(Örnekler)

b. Analitik rubrik

Ölçüt	Puan
Maketi yaptığı materyal kalitelidir.	10
Ek yerlerinde pürüz bulunmamaktadır.	15
Özgün bir fikir ortaya koymuştur.	20
Maket çevre düzenlemesi gibi görsel öğelerle zenginleştirilmiştir.	15
Renklendirmeler uyumludur.	10
.....	....
.....	....
.....	....
Toplam	100

Ölçüt	1 Puan	2 Puan	3 Puan	Puanı
Maketi yaptığı materyal kalitelidir.	Karton	Kontrplak	Masif	
Ek yerlerinde pürüz bulunmamaktadır.	>0.5 cm	0.3-0.5 cm	<0.3 cm	
Özgün bir fikir ortaya koymuştur.	Ders örnekleriyle aynı	Ders örneklerine yeni öğeler katmış	Tamamen özgün bir fikir	
Maket çevre düzenlemesi gibi görsel öğelerle zenginleştirilmiştir.	Zenginleştirme yetersiz	Ağaç, park vb. yapmış ancak yetersiz	Çevreyi tüm öğeleriyle yansıtmış	
Renklendirmeler uyumludur.	Renklendirmede özensiz	Kısmen uyumlu	Renklendirmeler çok iyi	
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
Toplam				

👉 Rubrikler performans görevleriyle birlikte öğrenciye verilmelidir.

👉 Rubriklerin geliştirilmesi uzmanlık gerektirir. Rubrikler için geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmalıdır.

Kontrol Listeleri:

👉 Gözlenen performans ürününün ölçütlere uygunluğunu “evet-hayır”, “var-yok”, “gösterdi-göstermedi” vb. bir biçimde kategorik (1-0) olarak puanlama amacıyla kullanılan araçlardır.

👉 Özellikle sergilenecek performans detaylı ve ardışık eylemler gerektirdiği zamanlarda kullanışlıdır. Örneğin bir deneyin eyleme dökülmesi vb.

👉 Pek çok işlem adımında oluşan performanstaki eksik adımları belirlemek için oldukça uygundur.

Dereceleme Ölçekleri:

👉 Bu araçların kullanımında performansa dayalı işlemler ilk baştan sonuna kadar listelenir ve davranışın karşısına davranışın gösterilme derecesi en az üçlü [örneğin tam gösterildi (3), kısmen gösterildi (2) ve gösterilmedi (1)] bir biçimde derecelendirilir.

Gözlem Formları:

👉 Öğrenme çıktılarının somut olarak gözlenebildiği bazı alanlarda bu yöntem oldukça kullanışlıdır.

👉 Özellikle fen derslerinde, meslek liselerinin somut performans ürünlerinin geliştirildiği vb. alanlar için oldukça uygundur.

👉 Gözlemler öğrenciler hakkında doğru ve hızlı bilgi elde edilmesini sağlar.

👉 Yarı yapılandırılmış veya tam yapılandırılmış bir formatta da olabilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-13 (Konu Özeti-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

Geleneksel ve Destekleyici Yöntemlerin Karşılaştırılması

Geleneksel Yöntemler	Destekleyici Yöntemler
<u>Ürün</u> değerlendirilir.	<u>Süreç ve ürün</u> birlikte değerlendirilir.
Öğrencinin <u>ulaştığı noktanın tespiti</u> önemlidir.	<u>Ne öğrendikleri yanında</u> , öğrendiklerini <u>nasıl kullandıklarıyla</u> ilgilenilir.
Essay dışında genellikle <u>üst düzey düşünme becerilerinin</u> değerlendirilmesinde <u>yetersizdir</u> .	<u>Üst düzey bilişsel düşünme becerilerine odaklanır</u> .
<u>Değerlendirme öğrenmeden ayrılır</u> .	Değerlendirme öğrenmeyle <u>bütünleşmiştir</u> .
Bireyden ziyade <u>gruba odaklıdır</u> .	<u>Odak noktası gruptan ziyade bireydir</u> .
Başarının <u>bireyler arası değerlendirilmesine</u> odaklıdır.	Öğrencinin <u>bireysel olarak gelişimine</u> odaklıdır.
<u>Geçerlilik ve güvenilirlik kontrolü</u> daha <u>kolaydır</u> .	<u>Geçerlilik ve güvenilirlik problemi olabilir</u> .

Arkadaşlar baştan bu yana soru çıkma ihtimali olan her cümleyi/kavramı özete ekliyoruz.

Bazı kısaltmalar, çıkarmalar yapıyoruz.

Ancak bu sorulmaz diyerek, kendimize göre yorumlayarak cümleyi/kavramı atlamıyoruz.

Son konularda daha fazla ayrıntı verilmiş. Bu nedenle uzuyor.

Bilginize sunarız...

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-I (Konu Testi-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

1- Test türleri farklı özelliklerine göre sınıflandırılmaktadır. Aşağıdakilerden hangisi bu sınıflandırmalardan biri değildir?

- A) Değerlendirme yaklaşımına göre
- B) Hazırlanış süresine göre
- C) Hazırlanış biçimine göre
- D) Testi alan kişi sayısına göre
- E) Testin uygulanış süresine göre

2- Hangi seçenekte testi alan kişi sayısına göre test türleri verilmiştir?

- A) Bireysel-grup
- B) Hız testleri-güç testleri
- C) Süreli-süresiz
- D) Standart-öğretmen yapımı
- E) Objektif-subjektif

3- Test geliştirme işlem basamakları hangisi ile başlamaktadır?

- A) Amacın belirlenmesi
- B) Belirtke tablosunun hazırlanması
- C) Kapsamın belirlenmesi
- D) Sürenin belirlenmesi
- E) Testin uygulanması

4- Aşağıdakilerden hangisi geleneksel ölçme araç ve yöntemlerinden biri değildir?

- A) Çoktan seçmeli
- B) Doğru-yanlış
- C) Eşleştirme
- D) Gözlem formu
- E) Yazılı yoklama

5- Aşağıdakilerden hangisi destekleyici ölçme araç ve gereçlerinden biri değildir?

- A) Akran değerlendirme
- B) Cümle tamamlama
- C) Derecelendirme ölçeği
- D) Kontrol listesi
- E) Portfolyo

6- Cevaplayıcının verilen ifadelerin doğru mu, yanlış mı olduğunu belirlemesinin istendiği madde türü hangisidir?

- A) Çoktan seçmeli
- B) Doğru-yanlış
- C) Eşleştirme
- D) Kısa cevap
- E) Sözlü yoklama

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-2 (Konu Testi-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

7- Aşağıdakilerden hangisi doğru-yanlış yönteminin dezavantajlarından biri değildir?

- A) Sistematik hata karışma olasılığı pek yoktur.
- B) İyi yazılmazsa üst düzey öğrenme becerilerini ölçemez.
- C) Şans başarısı olanağı yüksektir.
- D) Öğrenme eksiklerini belirleyemez.
- E) Yanlış üzerinden öğretim yapılmaz.

8- Doğru-yanlış maddelerinin yazımı ile ilgili hangi ifade yanlıştır?

- A) Madde, kesinlikle doğru veya kesinlikle yanlış olmalı
- B) Her madde tek ve belirgin bir fikri belirtmeli
- C) Mümkün olduğunca olumsuz ifade kullanılmalı
- D) Maddenin ifadesi, kısa, açık ve net olmalı
- E) Özellikle vurgulanmak istenen cümle, kavram vb. altı çizilmeli

9- İki grup hâlinde verilen ve birbirleriyle ilgili olan bilgi öğelerinin belli bir açıklamaya göre eşleştirilmesini gerektiren yöntem hangisidir?

- A) Doğru-yanlış
- B) Yazılı yoklama
- C) Çoktan seçmeli
- D) Cümle tamamlama
- E) Eşleştirme

10- Bir eşleştirmeli maddeler grubundaki madde sayısı hangi aralıkta olmalıdır?

- A) 1-4
- B) 1-10
- C) 3-7
- D) 5-9
- E) 6-15

11- Çoktan seçmeli maddeler ile ilgili verilen ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Hazırlanması ve puanlaması kolaydır.
- B) Puanlama subjektiftir.
- C) Çeldirme mantığı temellidir.
- D) Çok sayıda soru yazılamaz.
- E) Sistematik hata ihtimali çok yüksektir.

12- Çoktan seçmeli maddelerin ilköğretim, ortaokul, lise ve üzeri için öngörülen madde sayıları hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	<u>İlkokul</u>	<u>Ortaokul</u>	<u>Lise ve üzeri</u>
A)	3	4	5
B)	3-4	4	5
C)	3-4	4-5	5
D)	4	5	5
E)	4	4-5	5

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-3 (Konu Testi-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

13- Yazma, problem çözme, bilgileri organize etme, analiz, özgün bir ürün ortaya koyma (yaratıcı düşünme) vb. gibi becerileri ölçmek için çok kullanışlı olan yöntem hangisidir?

- A) Eşleştirme
- B) Çoktan seçmeli
- C) Sözlü yoklama
- D) Yazılı yoklama
- E) Kısa cevaplı

14- Hangisi Essay'de nesnelliği artırmak için yapılması gerekenlerden biridir?

- A) Ayrıntılı cevap anahtarı çıkarma
- B) Öğrencileri önceden bilgilendirme
- C) Soruları kısa tutma
- D) Yeterli zaman verme
- E) Bireysel farklılıkları dikkate alma

15- Öğrencinin bir sözcük, bir rakam, bir tarih ya da en çok bir cümle ile cevaplandırabileceği sorulardan oluşan yöntem hangisidir?

- A) Doğru-yanlış
- B) Kısa cevap
- C) Eşleştirme
- D) Cümle tamamlama
- E) Çoktan seçmeli

16- Öğretmenin önemli gördüğü bir cümleyi alıp, kritik gördüğü bir ya da birden fazla yeri çıkarıp yerine bir boşluk koyarak hazırladığı yöntem hangisidir?

- A) Eşleştirme
- B) Kısa cevap
- C) Cümle tamamlama
- D) Çoktan seçmeli
- E) Yazılı yoklama

17- Cümle tamamlama soruları, aynı zamanda hangi şekilde de ifade edilmektedir?

- A) Eksik bulma
- B) Kelime yerleştirme
- C) Boşluk doldurma
- D) Hayal etme
- E) Cümle bitirme

18- Cümle tamamlama ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kısa cevaplı soru grubudur.
- B) Hazırlaması oldukça kolaydır.
- C) Kullanışlı değildir.
- D) Soru sayısı artırılabilir.
- E) Sistemik hata karışma olasılığı pek yoktur.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-4 (Konu Testi-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

19- Sözlü yoklama uygulaması ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Yapılacağı gün ve saat ilan edilmeli
- B) Sorular önceden hazırlanmalı
- C) Cevap anahtarı kullanılmamalı
- D) Basit bir sorudan başlanmalı
- E) Dönüt hemen verilmeli

20- Öğrencinin bir bütün olarak gelişim ve öğrenme süreci ile ürünlerini gösteren, aynı zamanda değerlendirilmesini de sağlayan sistemli ve amaçlı olarak oluşturulmuş dosyalara ne ad verilir?

- A) Etkinlik dosyası
- B) Öğrenci dosyası
- C) Süreç izleme dosyası
- D) Ürün dosyası
- E) Portfolyo

21- Bitmiş görevleri ve öğrencinin en iyi olduğunu düşündüğü çalışmalarını içeren portfolyo türü hangisidir?

- A) Amacı yansıtan portfolyo
- B) Çabayı yansıtan portfolyo
- C) Süreci yansıtan portfolyo
- D) Ürünü yansıtan portfolyo
- E) Sonucu yansıtan portfolyo

22- I. Yansıtma
II. Sonuç
III. Toplama
IV. Seçme

Yukarıdaki portfolyo hazırlama süreçleri hangi seçenekte doğru bir şekilde sıralanmıştır?

- A) I – III – IV – II
- B) II – III – IV – I
- C) III – I – IV – II
- D) III – IV – I – II
- E) IV – III – I – II

23- Portfolyoyu herhangi bir çalışma dosyasından ayıran en önemli aşaması hangisidir?

- A) Seçme
- B) Sonuç
- C) Yansıtma
- D) Toplama
- E) Hepsi

24- Portfolyo çalışmalarının öğrenci tarafından sınıf arkadaşları, öğretmeni ve ailesinden oluşan bir gruba sunumunun yapıldığı aşama hangisidir?

- A) Seçme
- B) Sonuç
- C) Toplama
- D) Yansıtma
- E) Süreç boyunca yapılır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ-5 (Konu Testi-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15)

25- Aşağıdakilerden hangisi öğretmen tarafından yapılan bir performans değerlendirme değildir?

- A) Dereceleme ölçeği
- B) Gözlem formu
- C) Kontrol listesi
- D) Öz değerlendirme
- E) Rubrik

26- Aşağıdaki performans değerlendirme türlerinden hangisinin eleştiri kültürünü geliştirmeye katkısı vardır?

- A) Akran değerlendirme
- B) Dereceleme ölçeği
- C) Kontrol listesi
- D) Gözlem formu
- E) Öz değerlendirme

27- Gözlenen performans ürününün ölçütlere uygunluğunu "evet-hayır", "var-yok", "gösterdi-göstermedi" vb. bir biçimde kategorik (1-0) olarak puanlama amacıyla kullanılan araç hangisidir?

- A) Rubrik
- B) Dereceleme ölçeği
- C) Kontrol listesi
- D) Gözlem formu
- E) Belirtke tablosu

28- Rubrik türleri hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) Bireysel-grup
- B) Bütüncül-analitik
- C) Sistemantik-dinamik
- D) Öznel-nesnel
- E) Sınırlı-sınırsız

29- Geleneksel yöntemler ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Değerlendirme öğrenmeden ayrılır.
- B) Birey odaklıdır.
- C) Geçerlilik ve güvenilirlik kontrolü daha kolaydır.
- D) Ürün değerlendirilir.
- E) Öğrencinin ulaştığı noktanın tespiti önemlidir.

30- Destekleyici yöntemler ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Odak noktası bireydir.
- B) Değerlendirme öğrenmeden ayrı yapılır.
- C) Geçerlilik ve güvenilirlik problemi olabilir.
- D) Üst düzey bilişsel düşünme becerilerine odaklanır.
- E) Süreç ve ürün birlikte değerlendirilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST GELİŞTİRME VE MADDE/SORU TÜRLERİ (Konu Testi-2.Bölüm: 9-10-11-12-13-14-15) (Cevap Anahtarı)

1-B 2-A 3-A 4-D 5-B 6-B 7-A 8-C 9-E 10-E 11-C 12-A 13-D 14-A
15-B 16-C 17-C 18-C 19-C 20-E 21-D 22-D 23-C 24-B 25-D 26-A
27-C 28-B 29-B 30-B

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST VE MADDE İSTATİSTİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ-I (Konu Özeti-2.Bölüm: 16)

Test İstatistikleri

👉 Ölçme işlemi sonucunda bireylerin toplam puanları üzerinden hesaplanan istatistiklerdir.

- 👉 Eğitimde en sık kullanılan istatistikler;
- 👉 Merkezî eğilim ölçüleri,
  - 👉 Değişkenlik ölçüleri,
  - 👉 Dağılım özellikleri,
  - 👉 Standart puanlar vb.dir.

Merkezî eğilim ölçüleri:

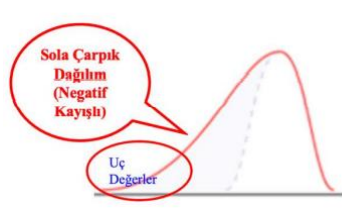
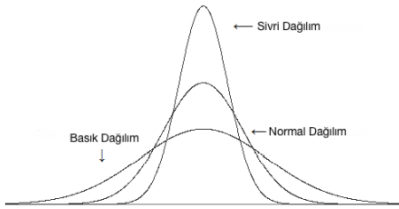
- 👉 Aritmetik ortalama, medyan (ortanca) ve moddur.
- 👉 Bu üç istatistiğin de temel işlevi bir puan dizisindeki merkezi bulmaktır.
- 👉 Grubun başarısı (ya da hangi özellik gözleniyorsa) hakkında kabaca da olsa fikir yürütmemizi sağlar.
- 👉 Bu istatistikler ile grup hakkında sınırlı değerlendirmeler yapılabilir.

Değişkenlik ölçüleri:

- 👉 Ranj (dizi genişliği), varyans, standart sapma ve çeyrek sapmadır.
- 👉 Grubun kabaca homojen ya da heterojen bir özellik gösterip göstermediği, standart sapma örnek olarak verilirse değişkenliğin ortalama etrafında nasıl dağıldığını gösterir.
- 👉 Puanların değişkenliği, grup hakkında biraz daha ayrıntılı bir değerlendirme yapılmasını sağlar.

Puanların dağılım özellikleri:

- 👉 Genellikle histogramlar ya da çizgi grafikleri ile gösterilir.

👉 Sivri, basık, sola çarpık ve sağa çarpık dağılımlar normalden sapma gösteren dağılımlardır.

👉 Normalden sapma durumlarının pek çok nedeni olabilir. Örneğin grup sayısının az olması, testin kolay ya da zor olması, grubun ölçülen özellik açısından genel niteliği vb. durumlar.

👉 Normal dağılım ortalama ve standart sapma gibi basit iki istatistikle özetlenebilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

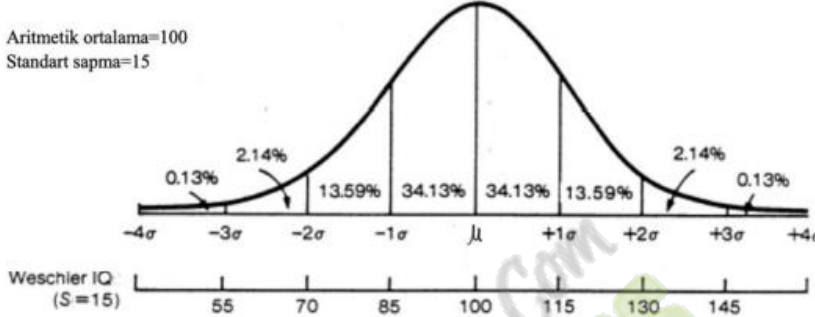

TEST VE MADDE İSTATİSTİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ-2 (Konu Özeti-2.Bölüm: 16)

👉 Normal dağılım ortalama etrafında üç standart sapma sağa ve sola, toplamda altı alanda özetlenebilir (%99,74'lük kısmı).

👉 Bir kişinin ortalamadan kaç standart sapma uzaklaştığı, grup içerisindeki yerini gösterir.

👉 Standart normal dağılım altında yer alan alanlar;

Madde İstatistikleri:

👉 Ölçme işlemi sonucunda bireylerin madde puanları üzerinden hesaplanan istatistiklerdir.

👉 Eğitimde en sık kullanılan istatistikler;

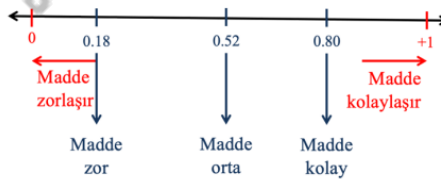
👉 Madde güçlük indeksi,

👉 Madde ayırt edicilik indeksi,

👉 Madde güvenilirliği vb.dir.

Madde güçlük indeksi:

👉 Maddenin kabaca zor mu, orta mı, kolay mı olduğunu gösterir.

👉 Madde güçlük indeksi 1'e yaklaştıkça maddenin kolaylaştığı, 0'a yaklaştıkça zorlaştığı anlaşılır. 0.50 civarı ise ortalama güçlükte olduğu biçiminde yorumlanır.

👉 Sınavlarda kolay ve zor sorular teste konulabilir ancak ortalama güçlükteki sorular her zaman sayıca daha fazla olmalıdır.

👉 Test zorlaştıkça dağılımın sağa çarpık, kolaylaştıkça sola çarpık olma olasılığı artar.

👉 Homojen bir dağılımda testin bilenle bilmeyeni birbirinden ayırt etme gücü azalabilir ve güvenilirlik katsayısı düşebilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST VE MADDE İSTATİSTİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ-3 (Konu Özeti-2.Bölüm: 16)

👉 Ayırt ediciliği ve güvenilirlik katsayısı yüksek bir ölçme işlemi için öğretmen zor ve kolay sınavlardan ziyade orta güçlükte bir test hazırlamalıdır.

Madde ayırt edicilik indeksi:

👉 Maddenin bilenle bilmeyeni ayırt edip edemediğine ilişkin bir istatistiktir.

👉 -1 ile 1 arasında değer alır.

👉 Genellikle alanyazında 0.30 ile 1 arası ayırt edici olarak nitelendirilir.

Düşük ayırt edicilik düzeyi

Kabul edilebilir
ayırt edicilik
düzeyi

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST VE MADDE İSTATİSTİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ-I (Konu Testi-2.Bölüm: 16)

1- Aşağıdakilerden hangisi eğitimde en sık kullanılan test istatistiklerinden biri değildir?

- A) Merkezi eğilim ölçüleri
- B) Değişkenlik ölçüleri
- C) Standart puanlar
- D) Güçlük indeksi
- E) Puanların dağılım özellikleri

2- I- Aritmetik ortalama
II- Medyan(Ortanca)
III- Standart sapma
IV- Mod
V- Varyans

Yukarıdakilerden hangileri merkezi eğilim ölçüleridir?

- A) I, II ve III
- B) I, II ve IV
- C) II, IV ve V
- D) I, II, IV ve V
- E) Hepsi

3- Merkezi eğilim ölçülerindeki üç istatistiğin temel işlevi nedir?

- A) Puan dizisinde bireyin yerini bulmak
- B) Bir puan dizisindeki merkezi bulmak
- C) Öğretmene öğrenci başarısı hakkında fikir vermek
- D) Yorumlamayı kolaylaştırmak
- E) Test başarısını artırmak

4- I- Çeyrek sapma
II- Medyan(Ortanca)
III- Ranj(Dizi genişliği)
IV- Standart sapma
V- Varyans

Yukarıdakilerden hangileri değişkenlik ölçüleridir?

- A) I, II ve IV
- B) I, IV ve V
- C) II, IV ve V
- D) I, III, IV ve V
- E) Hepsi

5- Genellikle histogramlar ya da çizgi grafikleri ile gösterilen istatistik türü hangisidir?

- A) Değişkenlik ölçüleri
- B) Merkezi eğilim ölçüleri
- C) Madde güçlük indeksi
- D) Puanların dağılım özellikleri
- E) Standart puanlar

6- Puanların dağılım özelliklerinde sivri, basık, sola çarpık ve sağa çarpık dağılımlar ne tür dağılımlar olarak adlandırılırdır?

- A) Anormal dağılım
- B) Normal dağılım
- C) Normalden sapma gösteren dağılım
- D) Normal dışı dağılım
- E) Normale yakın dağılım

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST VE MADDE İSTATİSTİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ-2 (Konu Testi-2.Bölüm: 16)

7- Bir kişinin ortalamadan kaç standart sapma uzaklaştığı hangisini gösterir?

- A) Testin kendisine katkısını
- B) Testin geçerliliğini
- C) Testin zorluk derecesini
- D) Grup başarısına katkısını
- E) Grup içindeki yerini

**8- I- Madde inceleme indeksi
II- Madde güçlük indeksi
III- Madde ayırt edicilik indeksi
IV- Madde güvenilirliği
V- Madde kapsam indeksi**

Yukarıdakilerden hangileri en sık kullanılan madde istatistikleridir?

- A) I, II ve III
- B) I, III ve IV
- C) II, III ve IV
- D) II, III ve V
- E) Hepsi

9- Maddenin kabaca zor mu, orta mı, kolay mı olduğunu gösteren indeks hangisidir?

- A) Madde ayırt edicilik indeksi
- B) Madde güçlük indeksi
- C) Madde kapsam indeksi
- D) Madde güvenilirliği
- E) Madde inceleme indeksi

10- Madde güçlük indeksi 0,50 civarı ise hangisi söylenebilir?

- A) Madde çok kolaydır.
- B) Madde kolaydır.
- C) Madde orta güçlüktedir.
- D) Madde zordur.
- E) Madde çok zordur.

11- Sınavlarda hangi tür sorular, diğerlerine göre sayıca fazla olmalıdır?

- A) Kolay sorular
- B) Ortalamanın biraz altında sorular
- C) Ortalama güçlükteki sorular
- D) Ortalamanın üstündeki sorular
- E) Zor sorular

12- Madde ayırt edicilik indeksi ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Maddenin bilenle bilmeyeni ayırt edip etmediğine ilişkin istatistiktir.
- B) -1 ile 1 arası değer alır.
- C) -1 ile 0,30 arası ayırt edicilik düşüktür.
- D) 0,30 ile 1 arası ayırt edicidir.
- E) Genellikle 0,50 arasında dağılım gösterir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TEST VE MADDE İSTATİSTİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ (Konu Testi-2.Bölüm: 16) (Cevap Anahtarı)

1-D 2-B 3-B 4-D 5-D 6-C 7-E 8-C 9-B 10-C 11-C 12-E

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ULUSLARARASI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI-I (Konu Özeti-2.Bölüm: 17)

Tarihi, Önemi ve Türkiye'den Sonuçlar

Kavramlar:

👉 **Başarı(Erişi):** Belirli bir konu alanında veya uygulama alanında kazandırılan/kazandırılmaya çalışılan kazanımlara bireylerin ulaşma/erişme düzeyleridir. Özetle; sunulan bilgilere, sunulan içeriğe o eğitimi alan bireylerin ne kadar ulaşabildiğine dair bir gösterge, erişim düzeyidir.

👉 **Beceri:** Öğrencilerin bilgi ve becerilere sahip olduktan sonra bunları ne kadar kullanabildiğine dair bir göstergedir. Bilgiye ulaşmanın gittikçe kolaylaştığı günümüzde artık bu bilgileri uygun durumlarda kullanmak önem kazanmakta ve beceri kavramının önemi öne çıkmaktadır.

👉 **Okuryazarlık(literacy):** Belirli bir alanda ilgili doğru bilgileri bulma, bu bilgileri yanlış bilgilerden ayıklama, bunun için temel okuryazarlık becerilerini kullanma, ardından doğru bilgileri seçerek ve uygun analiz yöntemlerini kullanarak gerçek ya da tasarlanmış durumlarda kullanma becerisidir.

🌟 **Bilimsel ve teknolojik gelişmeler** sonucunda bilgiye ulaşmanın kolaylaşması, 2000'li yıllardan sonra eğitim sistemlerinin öğrencilere bilgiye ulaşmanın ötesinde bunları uygulama becerisi kazandıracak şekilde revizyona gitmesini gerektirmiştir.

👉 Birçok eğitim sistemi artık daha fazla ve daha ağırlıklı şekilde öğrencilerine gerçek hayatta karşılaşacakları problemleri çözebilecek becerileri kazandırmaya çalışmaktadır.

👉 İş gücü piyasasında artık otomasyon yapay zekâ çalışmaları hızla yayılmakta, iş gücü piyasasında rutin işlerden ziyade daha üst düzey bilişsel becerilere sahip, iş birliğine açık, yeniliklere daha kolay adapte olabilen ve mevcut problemleri çözme konusunda yüksek yetkinliğe sahip bireylerin istihdam edilebilirliği artmıştır.

Uluslararası İzleme Çalışmaları:

👉 İlk çalışmalardan biri 1964 yılında gerçekleştirilen uluslararası matematik izleme çalışmasıdır. (TIMSS'de geliştiricilerinden biridir.)

👉 Bu tarz izleme çalışmalarına ihtiyaç duyulmasının sebeplerinden ilki karşılaştırılabilir veri ihtiyacıdır.

Uluslararası eğitim araştırmalarında üç ana alan; 👉 Matematik,

👉 Fen

👉 Okuma becerileri

👉 Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) mat. ve fen,

👉 Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Araştırması (PIRLS) okuma bec.

👉 izleme çalışmalarının kapsamı da sosyal ve duygusal beceriler, vatandaşlık becerileri, yetişkinlik becerileri, dijital okuryazarlık vb. alanlara genişletilmiştir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ULUSLARARASI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI-2 (Konu Özeti-2.Bölüm: 17)

👉 İzleme araştırmalarının sağladığı ikinci katkı, ihtiyaç duyulan bağlamsal ve bütüncül ilişkilere dair bulgular sunmasıdır. *(Kitapta birincisi şu diye belirtilmemiş ama sanırım karşılaştırılabilir veri sunması. byhy)*

👉 Çalışmalarda sadece eğitim performansının nasıl değiştiğinin ötesinde elde ettiğimiz bilginin kapsamı ve bağlamı bundan çok daha fazlasıdır.

👉 İzleme çalışmaları, eğitim politikalarının bir bütün olarak oluşturduğu etki konusunda da önemli bulgular sağlamaktadır.

Günümüzde En Yoğun Katılım Gösterilen Çalışmalar:

👉 **PISA:** Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) tarafından geliştirilen ve üç yıllık periyotlarla uygulanan izleme çalışmasıdır.

👉 OECD, eğitimi, ekonomik kalkınmaya katkı sunan ve çağdaş vatandaşlık becerilerine sahip insan kaynağının geliştirilmesinde en önemli araç olarak görmektedir.

👉 **TIMSS:** Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA) tarafından geliştirilmekte ve dört yıllık periyotlarla uygulanmaktadır.

👉 Türkiye uzun süredir hem PISA'ya hem de TIMSS'e katılım göstermektedir.

👉 **PIRLS:** IEA tarafından beş yıllık periyotlarla gerçekleştirilen bir izleme çalışmasıdır.

👉 Türkiye uzun bir aradan sonra 2021'de tekrar PIRLS'e katılmış ancak bu uygulamanın sonuçları 2022 yılının sonunda açıklanacaktır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ULUSLARARASI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI-I (Konu Testi-2.Bölüm: 17)

- 1- I- Başarı
II- Beceri
III- Kazanç
IV- Okuryazarlık
V- Vatandaşlık

Yukarıdakilerden hangileri uluslararası eğitim araştırmalarında kullanılan kavramlardır?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, IV ve V
D) I, II, IV ve V
E) Hepsi

2- Belirli bir konu alanında veya uygulama alanında kazandırılan/kazandırılmaya çalışılan kazanımlara bireylerin ulaşma/erişme düzeyi olarak tanımlanan kavram hangisidir?

- A) Başarı
B) Beceri
C) Kazanç
D) Okuryazarlık
E) Vatandaşlık

3- Öğrencilerin bilgi ve becerilere sahip olduktan sonra bunları ne kadar kullanabildiğine dair bir gös-tergeye ne ad verilir?

- A) Başarı
B) Beceri
C) Kazanç
D) Okuryazarlık
E) Vatandaşlık

4- Bilimsel ve teknolojik gelişmeler sonucunda bilgiye ulaşmanın kolaylaşması, 2000'li yıllardan sonra eğitim sistemlerinin hangi yönde revizyona gitmesini gerektirmiştir?

- A) Bilgiye ulaşma becerisi
B) Bilgiyi uygulama becerisi
C) Bilgiyi yordama becerisi
D) Bilgi üretme becerisi
E) Bilgi depolama becerisi

5- Günümüzde bir çok eğitim sistemi daha ağırlıklı şekilde öğrencilere ne tür beceriler kazandırmaya çalışmaktadır?

- A) Günlük hayatta kullanabilecekleri
B) Temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri
C) Toplumsal ilişkileri geliştirecekleri
D) Kimseye ihtiyaç duymayacakları
E) Gerçek hayatta karşılaşacakları problemleri çözebilecekleri

6- Uluslararası ilk izleme çalışmalarından biri hangi yıl ve hangi alanda yapılmıştır?

- A) 1963-Fen
B) 1963-Matematik
C) 1964-Fen
D) 1964-Matematik
E) 1966-Matematik

mebders.com

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ULUSLARARASI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI-2 (Konu Testi-2.Bölüm: 17)

- 7- I- Dil bilgisi
II- Fen
III- Matematik
IV- Okuma becerileri
V- Sosyal

Yukarıdakilerden hangileri uluslararası eğitim araştırmalarındaki üç ana alandır?

- A) I ve III
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) II, III ve V
E) Hepsi

8- Hangisi uluslararası izleme çalışmalarının kapsadığı alanlardan biri değildir?

- A) Psikomotor beceriler
B) Dijital okuryazarlık
C) Sosyal ve duygusal beceriler
D) Yetişkinlik becerileri
E) Vatandaşlık becerileri

9- TIMSS hangi alanlarda incelemeler yapmaktadır?

- A) Fen
B) Fen ve matematik
C) Matematik ve okuma becerileri
D) Fen ve sosyal
E) Fen, matematik ve okuma becerileri

10- PIRLS hangi alanda incelemeler yapmaktadır?

- A) Dil bilgisi
B) Fen
C) Matematik
D) Okuma becerileri
E) Sosyal

11- PISA, TIMSS ve PIRLS, sırası ile kaç yıllık periyotlarla uygulanmaktadır?

	<u>PISA</u>	<u>TIMSS</u>	<u>PIRLS</u>
A)	2	3	4
B)	3	4	4
C)	3	4	5
D)	4	4	5
E)	4	5	6

12- Türkiye'nin 2021'de tekrar katıldığı PIRLS uygulama sonuçları ne zaman açıklanmıştır/açıklanacaktır?

- A) 2021 yılı sonunda açıklanmıştır.
B) 2022 yılı başında açıklanmıştır.
C) 2022 yılı sonunda açıklanacaktır.
D) 2023 yılı sonunda açıklanacaktır.
E) 2024 yılı sonunda açıklanacaktır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ULUSLARARASI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI (Konu Testi-2.Bölüm: 17) (Cevap Anahtarı)

1-B 2-A 3-B 4-B 5-E 6-D 7-C 8-A 9-B 10-D 11-C 12-C

Web Ders .Com

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-I (Konu Özeti-2.Bölüm: 18)

👉 OECD, ekonomik kalkınmanın ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasındaki en önemli kaynak olan beşerî sermayeyi üreten faktör olarak eğitimi konumlandırmaktadır.

👉 PISA, 2000 yılından bu yana uygulanmaktadır.

👉 PISA uygulama çalışmalarını 3 yıllık periyotlarla gerçekleştirilmektedir.

👉 En güncel PISA uygulaması olan 2018 döngüsüne 79 ülke/ekonomi katılım göstermiştir.

👉 PISA, 15 yaş grubunu hedef grup olarak almaktadır.

👉 Bunun nedeni; 15 yaşa tekabül eden dönemin yaklaşık olarak ortaokulun sonuna denk gelmesi ve bu dönemde zorunlu eğitimin tamamlanmasıdır.

👉 Zorunlu eğitim dönemini bitiren öğrencilerin matematik, fen ve okuma becerileri alanlarında hangi yeterliklere sahip olduğuna dair bilgi vermektedir.

👉 Her üç yıllık döngüde bir alana ağırlık verilmektedir.

2000 ⇒ Okuma becerileri

2003 ⇒ Matematik

2006 ⇒ Fen okuryazarlığı

2018 ⇒ Okuma becerileri

👉 Her döngüde bir alana ağırlık verilmekle beraber matematik okuryazarlığı, fen okuryazarlığı ve okuma becerileri alanlarının hepsine dair ölçme yapılmaktadır.

PISA 2018 uygulamasına ait Türkiye örnekleminde;

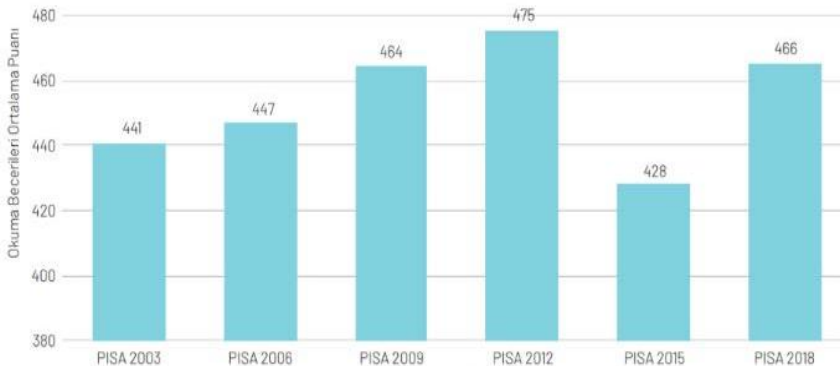
👉 15 yaş grubunda kısmen 8. sınıf, yoğun olarak 9 ve 10. sınıf öğrencilerimizin olduğu görülmektedir.

👉 Okul türlerine göre dağılımda %44'ünün Anadolu lisesi, %31'inin mesleki ve teknik Anadolu lisesi ve %14'ünün Anadolu imam hatip lisesi yer almaktadır.

👉 Örneklem seçimi İBBS Düzey-1 istatistiksel örnekleme sistemine göre yapılmaktadır.

👉 Daha büyük illerimizin olduğu bölgeler daha fazla öğrenciyle, daha az olduğu yerler ise daha az öğrenciyle temsil edilmektedir.

Ortalama Puanlardaki Değişim (Okuma Becerileri)

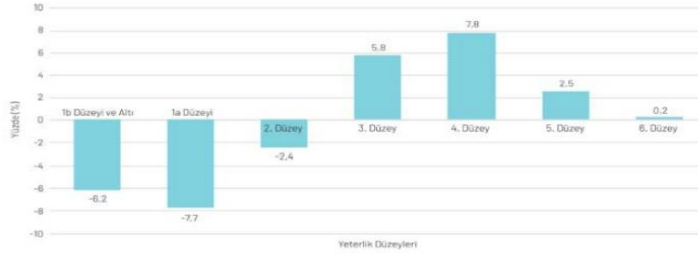

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-2 (Konu Özeti-2.Bölüm: 18)

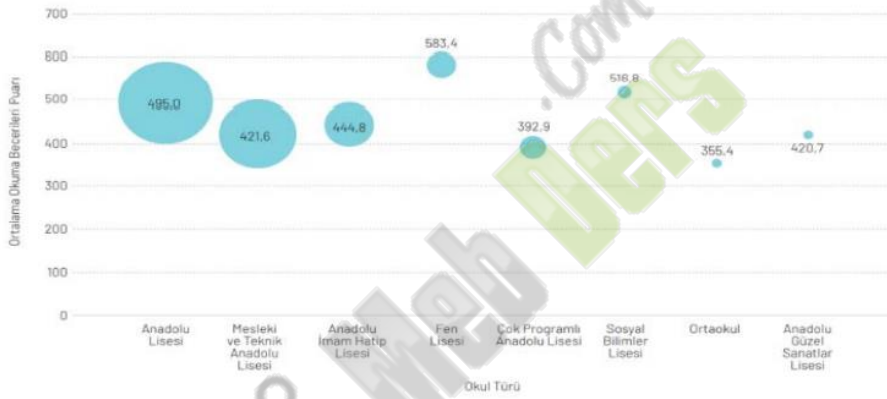
Yeterlik Düzeylerindeki Değişim (Okuma Becerileri)

👉 PISA'nın en önemli çıktılarında bir tanesi öğrencilerin hangi yeterlik düzeyinde olduğuna dair veriler sunmasıdır.

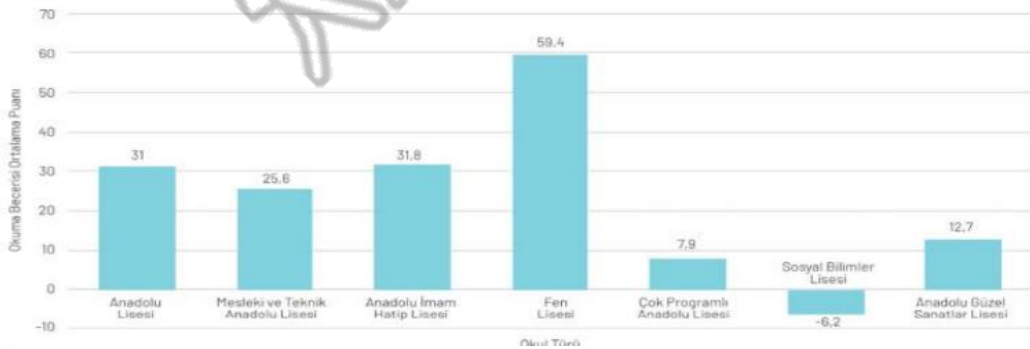
Okul Türlerine Göre Puan Ortalamaları (Okuma Becerileri)

PISA 2018 OKUMA BECERİLERİ PERFORMANSLARININ OKUL TÜRÜNE GÖRE DEĞİŞİMİ***

Önceki Döngü ile Performans Farkı (Okuma Becerileri)

PISA 2018 İLE PISA 2015 UYGULANLARI ARASINDA OKUL TÜRLERİNE GÖRE OKUMA BECERİLERİ ORTALAMA PUAN DEĞİŞİMLERİ

👉 Okul türlerinin okuma becerisi puan ortalamalarına göre fen lisesi 583 puan ile OECD genel ortalamasının da oldukça üzerindedir.

👉 Performans açısından fen liselerini sosyal bilimler liselerinin takip ettiği gözlenmiştir.

👉 Diğer önemli gösterge de geçen yıllara kıyasla okullar arasındaki başarı farkının kısmen azalmış olmasıdır.

👉 2015'ten 2018'e performans artışı ve yeterlik düzeylerindeki iyileşme sosyal bilimler liseleri dışında tüm okul türlerimizde gözlenmiştir.

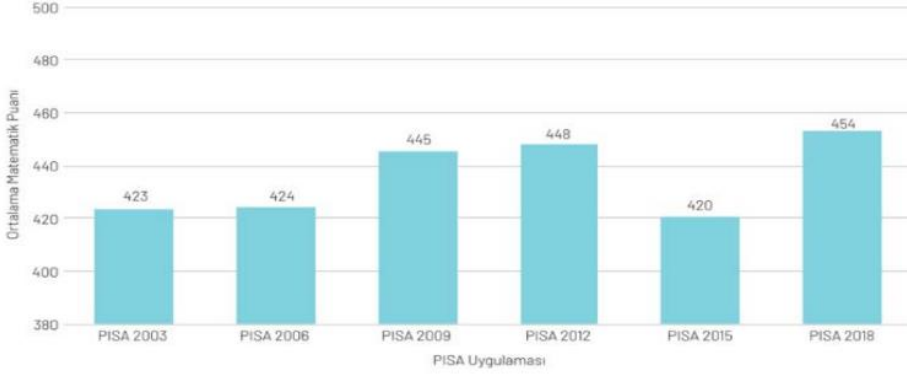

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

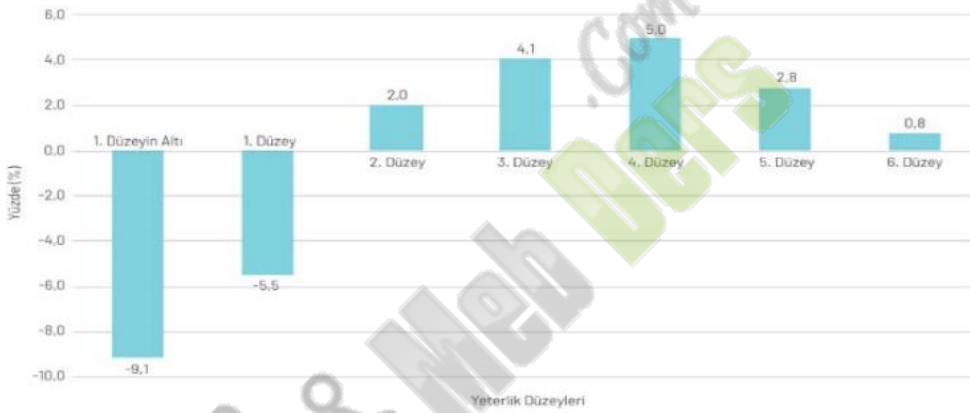

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-3 (Konu Özeti-2.Bölüm: 18)

Ortalama Puanlardaki Değişim (Matematik)

Yeterlik Düzeylerindeki Değişim (Matematik)

👉 Türkiye matematik okuryazarlığında da OECD ortalamasının kısmen altında bulunmakla birlikte 1. düzey ve bu düzeyin altındaki öğrenci oranları azalırken daha yüksek performansı ifade eden 3, 4 ve 5. düzeydeki öğrenci oranlarında artış gözlenmiştir.

👉 Matematik okuryazarlığı başarısında fen liselerini; sosyal bilimler, Anadolu, mesleki ve teknik Anadolu ve Anadolu imam hatip liseleri takip etmektedir.

👉 Fen liseleri matematikte OECD ortalamasından çok daha yüksek performans göstermektedir.

👉 Çok programlı Anadolu Lisesi ve sosyal bilimler liselerinde kısmi puan düşüşü bulunmakla birlikte diğer tüm okul türlerinde önemli puan artışları gözlenmiştir.

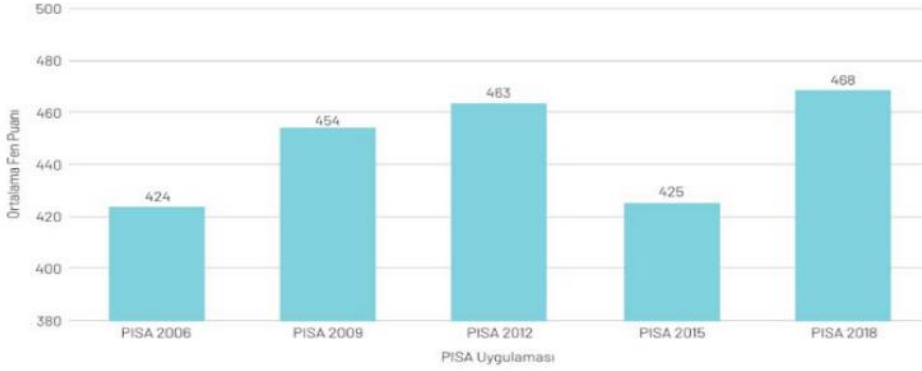

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-4 (Konu Özeti-2.Bölüm: 18)

Ortalama Puanlardaki Değişim (Fen)

Yeterlik Düzeylerindeki Değişim (Fen)

👉 Türkiye 2006'da 424 puanla başladığı süreçteki performansını 2012'ye kadar önemli ölçüde artırmış, 2018'de de en üst düzeye ulaştırmıştır.

👉 En başarılı iki okul türü olan fen ve sosyal bilimler liselerini; Anadolu, mesleki ve teknik Anadolu ile Anadolu imam hatip liseleri takip etmektedir.

👉 2018 ile beraber sosyal bilimler haricindeki tüm liselerde önemli puan artışları gözlenmiştir.

Özetle Türkiye, matematik ve fen okuryazarlığında son 15 yılda, katıldığı tüm PISA uygulamalarından en yüksek ortalama puana ulaşmış; okuma becerilerinde ise performansını önemli ölçüde artırmıştır.

Arkadaşlar bu bölümden sanırım çıkarsa genel kültür niteliğinde sorular çıkabilir. Bir ihtimal tablo sorusu olursa da büyük ihtimalle tablo ile birlikte verilerek yoruma dayalı olabilir. byhy

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-I (Konu Testi-2.Bölüm: 18)

1- OECD, ekonomik kalkınmanın ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasındaki en önemli kaynak olarak hangisini görmektedir?

- A) Ar-ge
- B) Eğitim
- C) Sağlık
- D) Sanayi
- E) Turizm

2- PISA hangi yıldan bu yana uygulamaktadır?

- A) 1964
- B) 1982
- C) 1998
- D) 2000
- E) 2012

3- PISA, uygulama çalışmalarını kaç yıllık periyotlarla yapmaktadır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

4- En güncel PISA uygulaması kaç yılında ve kaç ülkenin katılımıyla yapılmıştır?

- A) 2014-76 ülke
- B) 2015-73 ülke
- C) 2017-65 ülke
- D) 2018-79 ülke
- E) 2019-81 ülke

5- PISA'nın hedef grubu kaç yaş grubudur?

- A) 13
- B) 14
- C) 15
- D) 16
- E) 17

6- I- Ortaokulun sonuna denk gelmesi
II- Bilişsel gelişimin tamamlanmış olması
III- Zorunlu eğitimin tamamlanması

PISA'nın belirtilen yaş grubunu seçme nedeni yukarıdakilerden hangisi veya hangileridir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

7- PISA, hangi alanda veya alanlarda uygulama çalışmaları yapmaktadır?

- A) Fen
- B) Fen ve matematik
- C) Matematik
- D) Matematik ve okuma becerileri
- E) Fen, matematik ve okuma becerileri

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI-2 (Konu Testi-2.Bölüm: 18)

8- Her üç yıllık döngüde bir alana ağırlık verilen PISA'da, 2018 yılında hangi alana ağırlık verilmiştir?

- A) Fen bilimleri
- B) Matematik
- C) Okuma becerileri
- D) Sosyal
- E) Tarih

9- Ülkemizde PISA için örneklem seçimi hangi örnekleme sistemine göre yapılmaktadır?

- A) İETT Düzey-1
- B) İBBS Düzey-1
- C) TİMS Düzey-1
- D) OECD Düzey-1
- E) TCDD Düzey-1

10- Türkiye örnekleminde yoğun olarak hangi sınıf öğrenciler bulunmaktadır?

- A) 7. sınıf
- B) 8. sınıf
- C) 8 ve 9. sınıf
- D) 9. sınıf
- E) 9 ve 10. sınıf

11- 2018 yılı PISA uygulamasında okuma becerileri alanında hangi tür liselerimiz OECD ortalamasının oldukça üzerindedir?

- A) Anadolu liseleri
- B) Fen liseleri
- C) Anadolu liseleri
- D) Anadolu imam hatip liseleri
- E) Sosyal bilimler liseleri

12- 2018 yılı PISA uygulamasına göre Türkiye matematik okuryazarlığına göre OECD ortalamasının neresindedir?

- A) Çok altındadır.
- B) Oldukça altındadır.
- C) Kısmen altındadır.
- D) Kısmen üstündedir.
- E) Oldukça üstündedir.

13- 2018 yılı PISA uygulaması fen okuryazarlığında en başarılı iki okul türümüz hangisidir?

- A) Fen bilimleri ve sosyal bilimler lis.
- B) Fen bilimleri ve Anadolu liseleri
- C) Anadolu ve sosyal bilimler liseleri
- D) Sosyal bilimler ve mesleki ve teknik Anadolu liseleri
- E) Mesleki ve teknik Anadolu ve Anadolu imam hatip liseleri

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI (Konu Testi-2.Bölüm: İ8) (Cevap Anahtarı)

1-B 2-D 3-C 4-D 5-C 6-D 7-E 8-C 9-B 10-E 11-B 12-C 13-A

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TIMMS KAPSAMI VE SONUÇLARI-I (Konu Özeti-2.Bölüm: 19)

- IEA tarafından dörder yıllık döngüler şeklinde gerçekleştirilmektedir.
- PISA-TIMMS farkı: PISA zorunlu eğitim dönemini tamamlayan öğrencilere dönük, TIMMS eğitim programı ile ilişkili becerilerin değerlendirilmesine dönük.
- TIMSS'te 4 ve 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin ilgili dönemin eğitim programlarından beklenen özelliklere hangi düzeyde sahip olduklarına dair matematik ve fen alanlarında ayrı ayrı uygulanmalar yapılmakta ve öğrencilerin okul başarısına dair daha doğrudan çıktılar elde edilmektedir.
- İlk defa 1995 yılında uygulanmaya başlanmıştır.
- 2019'da araştırmanın yedinci döngüsü tamamlanmıştır.
- Türkiye ilk defa 1999 yılında ilk defa 8. sınıf düzeyinde katılım gösterirken 2011 yılından bu yana son üç döngüye hem 8. sınıf hem de 4. sınıf düzeyinde katılmıştır.
- 2019 döngüsünde tüm dünyadan 580.000 öğrenci, 310.000 veli, 19.000 yönetici ve 52.000 öğretmenden veri toplanmıştır.
- Yedinci döngü 64 katılımcı ülkeyle gerçekleştirilmiş ve PISA çalışmasıyla son derece yakın istatistikler elde edilmiştir.
- TIMSS 2019 uygulaması için yapılan hazırlıklara 2016 yılında başlanmaktadır.

TIMMS Döngüsü Hikâyesi

- TIMSS'te tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmaktadır.
- Türkiye'deki tüm okulların listesi uluslararası merkeze gönderilmektedir.
- Bu merkez 4 ve 8. sınıf için önce okulları tesadüfen seçmektedir.
- Burada PISA'da da kullanılan İBB-düzyey-1 bölgeleri kullanılmaktadır.
- Seçilen okullar içerisinde tesadüfi olarak şubeler seçilmekte ve örneklem seçim süreci tamamen bağımsız ve yansız bir şekilde uluslararası merkez tarafından gerçekleştirilmektedir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TIMSS KAPSAMI VE SONUÇLARI-2 (Konu Özeti-2.Bölüm: 19)

👉 Uygulama sürecine öğrenciler matematik veya fen testi ile başlamaktadır.
👉 Sınav yaklaşık 36-45 dakika sürmekte, ardından 15-30 dakika arası mola verilmektedir. Diğer testin uygulaması tamamlandıktan sonra 5-15 dakikalık bir anket uygulaması gerçekleştirilmektedir. Sonuç olarak TIMSS asıl uygulaması yaklaşık yarım gün içerisinde tamamlanmaktadır.

Uygulama	1. Test	Mola	2. Test	Anket
Süre	36-45	15-30	36-45	5-15

👉 MEB'in 2017'deki kararıyla Türkiye 2019'da ilk defa 4. sınıf düzeyindeki uygulamaya 5. sınıf örneklemini ile katılmıştır.

👉 Sebepleri: a. 4. sınıf öğrencilerinin yaş ortalaması biraz düşük kalması,

👉 b. Oluşturulan değerlendirme çerçevesinin Türkiye'nin 5. sınıf eğitim programı ile daha uyumlu olması.

👉 Türkiye 4. sınıf düzeyinde matematik alanında ortalaması; 2011'de 469, 2015'te 483 ve 2019'da 523 puana çıkmıştır.

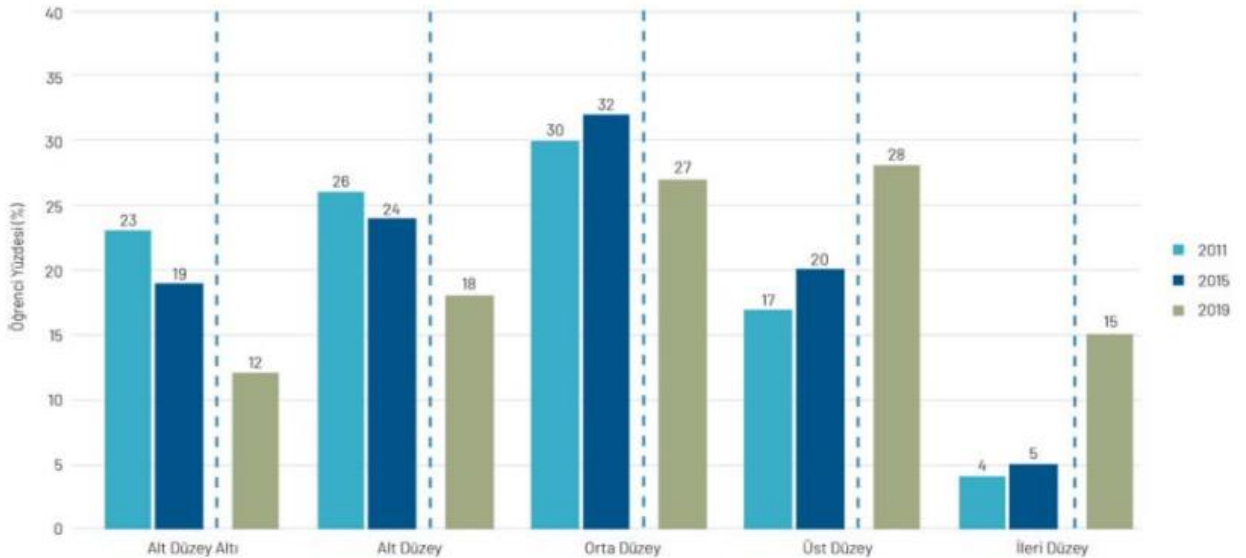
👉 Türkiye 8. sınıf düzeyinde matematik alanında ortalaması; 2011'de 429 ile başlamış, 496 puana çıkmıştır.

👉 TIMSS'te 500 puan önemli bir ölçütü temsil etmektedir.

👉 Türkiye ilk defa 4. sınıf seviyesinde 500 puanı aşmıştır.

4. Sınıf Düzeyi

TÜRKİYE'DEKİ ÖĞRENCİLERİN SON TIMSS DÖNGÜLERİNDE 4. SINIF MATEMATİK YETERLİK DÜZEYLERİNDEKİ ORANLARI*

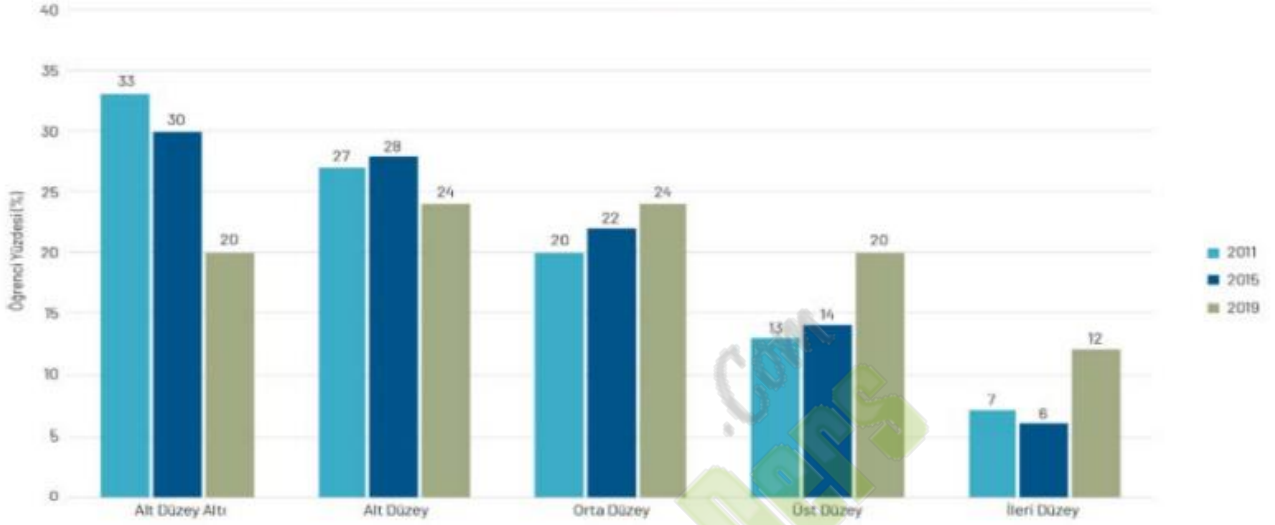
UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TIMSS KAPSAMI VE SONUÇLARI-3 (Konu Özeti-2.Bölüm: 19)

8. Sınıf Düzeyi

TÜRKİYE'DEKİ ÖĞRENCİLERİN SON TIMSS DÖNGÜLERİNDE 8. SINIF MATEMATİK YETERLİK DÜZEYLERİNDEKİ ORANLARI*

👉 PISA'ya benzer şekilde TIMSS sonuçlarımızda da hem 4 hem de 8. sınıfta matematik ve fen alanlarında önemli iyileşmeler söz konusudur.

👉 PISA'da önemli ölçüde puanlarımız artmış olmakla birlikte OECD ortalamasına henüz ulaşamamak da TIMSS'in eğitim programıyla daha ilişkili olması sebebiyle müfredata dayalı değerlendirmelerde öğrencilerimiz daha yüksek performans göstermektedir. (Bize kitaptan soracan arkadaş! byhy 😊)

👉 Öğrencilerimizin daha üst düzey bilişsel becerilerde, iş gücü piyasasının talep ettiği daha karmaşık beceriler diyebileceğimiz becerilerde gelişim göstermeleri beklenen daha fazla alan bulunmaktadır.

👉 PIRLS de IEA tarafından uygulanmakta olup okuma boyutunu içermesi sebebiyle TIMSS'i tamamlar nitelikte bir çalışmadır.

Hasan hoca soruyor: TIMSS + PIRLS = PISA diyebiliriz. Neden?

👉 PIRLS, öğrencilerimizin okuma becerilerine ve okuma düzeylerine dair önemli çıktılar sağlamaktadır.

👉 Türkiye PIRLS'e ilk defa 2001 yılında katılmış, 20 yıllık bir aradan sonra alınan kararla 2021 yılında tekrar dâhil olmuştur.

Uygulamaya ilişkin sonuçlar 2022 yılının sonunda açıklanacaktır.

👉 Türkiye'nin PIRLS'e katılmasının bir diğer avantajı her iki çalışmaya katılan ülkelerin sonuçlarının (PIRLS ve TIMSS) ilişkilendirilebilmesidir.

(Hacı ilk avantajı yine yazmamışsınız PDF'e. Onu biz mi sallayalım, yoksa niyetinizi mi okuyalım 😊)

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TIMMS KAPSAMI VE SONUÇLARI-I (Konu Testi-2.Bölüm: 19)

1- TIMMS aşağıdakilerden hangisi tarafından gerçekleştirilmektedir?

- A) AET
- B) IEA
- C) NATO
- D) OECD
- E) UNICEF

2- Aşağıdakilerden hangisi TIMMS'in PISA'dan farkıdır?

- A) Eğitim programı ile ilişkili becerileri değerlendirmeye dönüktür.
- B) Temel eğitim dönemindeki tüm öğrencilere dönüktür.
- C) Tüm öğrencilere dönüktür.
- D) Zorunlu eğitim dönemini tamamlayan öğrencilere dönüktür.
- E) Zorunlu eğitim dönemini tamamlayamayan öğrencilere dönüktür.

3- TIMMS'te hangi sınıf veya sınıflar düzeyindeki öğrencilere dönük uygulamalar yapılmaktadır?

- A) 4. sınıf
- B) 5. sınıf
- C) 4 ve 8. sınıf
- D) 5 ve 8. sınıf
- E) 8. sınıf

4- TIMMS ilk defa hangi yılda uygulanmaya başlamıştır?

- A) 1964
- B) 1675
- C) 1984
- D) 1995
- E) 2004

5- Türkiye ilk defa hangi yılda ve hangi sınıf düzeyinde TIMMS'e katılmıştır?

- A) 1995-4. sınıf
- B) 1995-8. sınıf
- C) 1999-4. sınıf
- D) 1999-8. sınıf
- E) 2003-4. sınıf

6- TIMMS'in yedinci döngüsü hangi yılda ve kaç ülkenin katılımıyla gerçekleşmiştir?

- A) 2018-65 ülke
- B) 2018-74 ülke
- C) 2019-64 ülke
- D) 2019-73 ülke
- E) 2020-65 ülke

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TIMMS KAPSAMI VE SONUÇLARI-2 (Konu Testi-2.Bölüm: 19)

7- TIMMS'te hangi yöntem kullanılmaktadır?

- A) Dinamik örnekleme yöntemi
- B) Sarmal örnekleme yöntemi
- C) Standart örnekleme yöntemi
- D) Temel örnekleme yöntemi
- E) Tabakalı örnekleme yöntemi

8- I. Fen
II. Matematik
III. Okuma becerileri

TIMMS'te yukarıdaki alanlardan hangisi veya hangilerinden test uygulanmaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

9- TIMMS'in uygulama süreci ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) 3 test ve 1 anket uygulanır.
- B) Her bir test 36-45 dk sürer.
- C) Test aralarında 15-30 dakika mola uygulanır.
- D) 2. testten sonra 5-15 dakikalık bir anket uygulanır.
- E) Uygulama yarım gün içinde tamamlanmaktadır.

10- Türkiye hangi yılda, TIMMS'e 4. sınıf öğrencilerinin yaş ortalamasının düşük olması ve değerlendirme çerçevesinin 5. sınıf eğitim programı ile daha uyumlu olması nedeniyle 5. sınıf örnekleme ile katılmıştır?

- A) 2003
- B) 2007
- C) 2011
- D) 2015
- E) 2019

11- TIMMS'te hangi puan önemli bir ölçüt olarak kabul edilmektedir?

- A) 300
- B) 400
- C) 500
- D) 600
- E) 700

12- PIRLS ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) IEA tarafından uygulanmaktadır.
- B) Beşer yıllık döngülerle uygulanır.
- C) TIMMS'i tamamlar niteliktedir.
- D) Türkiye ilk defa 2006 yılında katılmıştır.
- E) Son döngüsü 2021 yılında uygulanmıştır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

TIMMS KAPSAMI VE SONUÇLARI (Konu Testi-2.Bölüm: 19) (Cevap Anahtarı)

1-B 2-A 3-C 4-D 5-D 6-C 7-E 8-D 9-A 10-E 11-C 12-D

Web Ders .Com

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-I (Konu Özeti-2.Bölüm: 20)

👉 Tüm dünyada sosyal ve duygusal becerilerin önemi ile birlikte eğitim sistemlerindeki ağırlığının artmasıyla beraber 2017 yılında OECD tamamen sosyal ve duygusal beceriler odaklı yeni bir araştırma başlatmıştır.

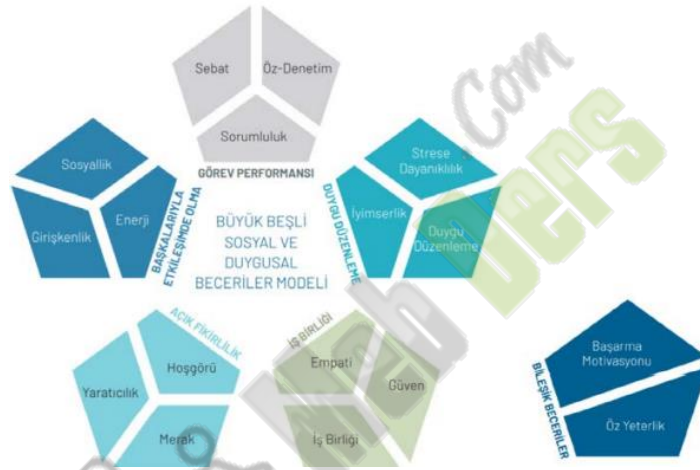
👉 Türkiye de İstanbul'la bu çalışmaya katılmıştır.

Bu çalışma neden önemli?

👉 Tümüyle sosyal ve duygusal beceriler dikkate alınıyor.

👉 10 ve 15 yaş grupları ayrı ayrı ele alınmaktadır.

👉 Ölçümler, dünyanın farklı bölgelerinde kabul gören beş faktörlü kurama dayalı olarak (Big five modeli) yapılmaktadır:

Açık Fikirlilik	İş Birliği	Duygu Düzenleme	Görev Performansı	Başkalarıyla Etkileşim	Bileşik Beceriler
Yaratıcılık	Empati	İyimserlik	Sebat	Sosyallik	Başarma Motivasyonu
Hoşgörü	İşbirliği	Strese dayanıklılık	Öz denetim	Girişkenlik	Öz Yeterlilik
Merak	Güven	Duygu düzenleme	Sorumluluk	Enerji	

👉 Her bir alanı oluşturan alanlar ilişkide ve temelde hepsi kendi içerisinde sosyal dayanağı olan sosyal beceri olarak tanımlanan özelliklerdir.

👉 Birleşik beceriler beşliye dâhil değildir ama onunla ilişkili olup sosyal beceriler açısından önemli görülür.

👉 Bu çalışmayı özel kılan diğer bir özelliği de veri çeşitlemesinin (data triangulation) kullanılmasıdır.

👉 **Veri çeşitlemesi:** Aynı sorular üzerinden öğrenci, öğretmen ve velilerinden bilgi toplanmasıdır. Sonuçların daha güvenilir hâle getirilmesine katkı sağlar.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-2 (Konu Özeti-2.Bölüm: 20)

👉 Veri çeşitlemesi kullanılmasının sebebi utangaçlık ya da kendine güven gibi duygusal becerilere ilişkin sorularda daha gerçekçi sonuçlara ulaşabilmektir.

(Tabii canım. Biz de zaten çocuk utanıyorsa anasına babasına sormuyor muyuz. byhy 😂)

👉 Bu çalışmaya katılan ülkeler ve şehirler şu şekildedir:

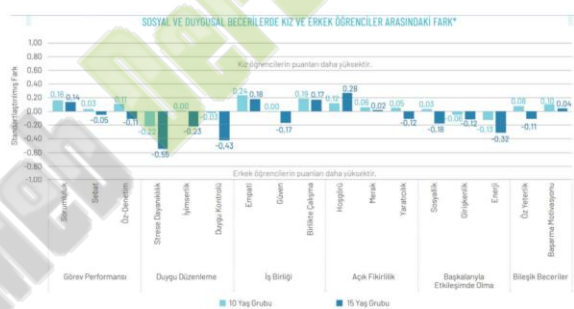
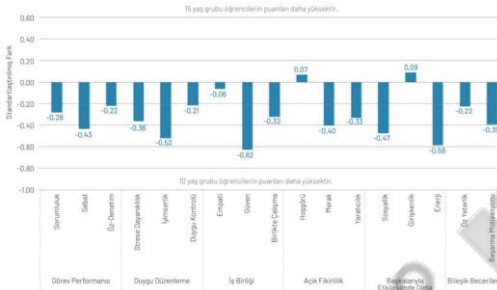
- 👉 Kanada (Ottawa),
- 👉 Kolombiya (Manizales ve Bogota),
- 👉 Finlandiya (Helsinki),
- 👉 Rusya Federasyonu (Moskova),
- 👉 Çin Halk Cumhuriyeti (Suzhou),
- 👉 Portekiz (Sintra),
- 👉 Türkiye (İstanbul),
- 👉 ABD (Houston),
- 👉 Güney Kore (Daegu),

👉 Çalışmaya Türkiye, 10 yaş grubundan yaklaşık 2.700 ve 15 yaş grubundan ise yaklaşık 3.200 öğrenci ile katılmıştır.

👉 Türkiye'nin bulguları genel bulgularla benzerlik göstermektedir.

Şekil-8(Sayfa 117)

Şekil-9(Sayfa 118)

(Arkadaşlar şekilleri bilgi amaçlı paylaştım. Üzerinde garman çorman sayılar var. Soru sormak için o kadar ayrıntıya girerlerse işimiz var ellam. Özeti sayfasi artmasın diye küçük olarak yerleştirdim. Sonra gızıyonuz uzun oldu diye. byhy 😂)

Şekil-8:

👉 10 yaş grubunun sosyal ve duygusal beceri puanlarının 15 yaş grubundan daha yüksektir.

👉 Üst tarafa doğru çizgiler 15 yaş grubunun aşağıya doğru giden çizgiler 10 yaş grubunun sosyal ve duygusal beceri puanlarının daha yüksek olduğunu ifade etmektedir.

👉 Tüm becerilerde 10 yaş grubu 15 yaş grubundan daha yüksek puanlara sahiptir.

👉 10 yaştan 15 yaşa geçerken önemli bir düşüş olması ergenliğin etkilerinin yoğun olmasıdır.

Şekil-9:

👉 Strese dayanıklılık, duygu kontrolü ve enerji gibi bazı özelliklerde erkek öğrencilerin puanları yüksektir.

👉 Sorumluluk, empati, birlikte çalışma, hoşgörü ve merak gibi becerilerde kız öğrencilerin puanları daha yüksektir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

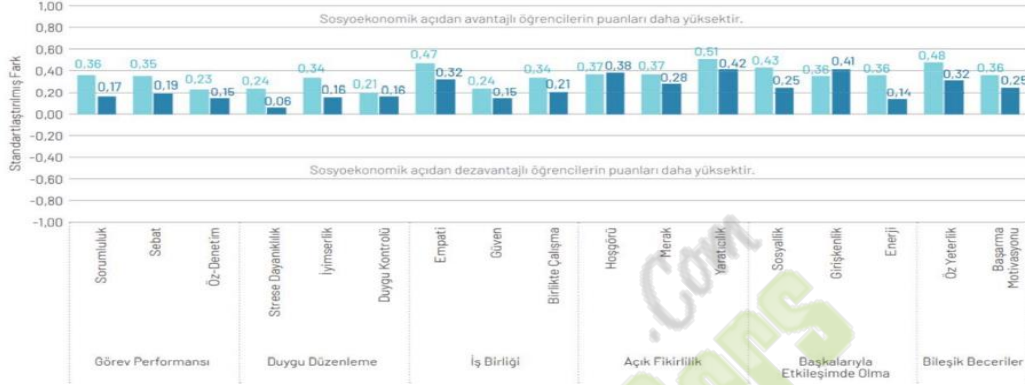

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-3 (Konu Özeti-2.Bölüm: 20)

👉 Sosyal ve duygusal beceriler anlamında kız ve erkek öğrencilerin önemli farklılıklara sahip oldukları gözükmemektedir.

👉 Bu becerileri geliştirmeye dönük her türlü müdahalede cinsiyetler arası farkların dikkate alınması gerekmektedir.

Şekil-10(Sayfa:119)

Şekil-10:

👉 Sosyoekonomik açıdan avantajlı öğrencilerin daha yüksek sosyal ve duygusal beceri puanlarına sahip olduğu gözlenmiştir. (Para var, huzur var aga.byhy 😂)

👉 Özellikle yaratıcılık, empati, öz yeterlik gibi becerilerde puanları daha yüksektir.

👉 Bu durum sosyoekonomik açıdan dezavantajlı öğrencilerin sosyal ve duygusal açıdan daha fazla desteklenmesi gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır.

★ Sosyal ve duygusal becerileri desteklemek akademik başarı ile ne kadar ilişkilidir?

1. Merak, hem okuma hem de matematik becerileriyle anamlı bir ilişkiye sahiptir.

2. Sebât, yani aynı konu üzerinde öğrenene kadar sabırla çalışmaktır.

👉 Bu becerilerin desteklenmesi akademik başarıyı da yükseltme potansiyeline sahiptir.

★ Öğrencileri destekleme adına bu becerilerini geliştirmek için ne yapılabilir?

👉 Spor etkinliklerine katılımın yaratıcılık ve merak puanlarını önemli ölçüde artırdığını göstermektedir.

👉 Sanat etkinlikleri de öğrencilerin merak ve yaratıcılık becerilerine önemli katkı sağlayan etkinliklerdir.

👉 Okul iklimi ile ilgili çıktı;

👉 Rekabetçi okul iklimi,

👉 Veli beklentileri,

👉 Öğretmen beklentilerini kapsamaktadır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-4 (Konu Özeti-2.Bölüm: 20)

👉 Öğrencilerden beklenti arttıkça öğrencilerin akademik performansları ve kendi öz yeterlik algıları artmaktadır.

👉 Veli ve öğretmen beklentileri arttıkça öğrencinin psikolojik iyilik hâli ve sınav kaygısı da artmakta ancak bir taraftan da psikolojik kaygıları ve yaşam doyumları kısmen artmaktadır.

👉 Rekabetçi okul iklimi ve okul içi rekabeti destekleyen politikalar arttıkça öğrencilerin özellikle psikolojik iyilik hâlinde önemli eksikler olduğu görülmektedir.

👉 Tüm katılımcı şehirlerde 10 yaştan 15 yaşa gelindiğinde öğrencilerin yaşam doyumunu azalmaktadır. (Gariplerim ders, ders, ders... Nasıl yaşam doyumunu olsun.byhy 😞)

👉 Bu nedenle öğrencilere yaşam doyumunu sağlayacak, onları kabul edecek olumlu okul iklimi yaratmak son derece önemlidir.

👉 Öğretmen ve öğrenci ilişkisi arttıkça, daha etkileşimli hâle geldikçe zorbalığa maruz kalma durumu azalmaktadır.

👉 Öğretmen ve öğrenci ilişkisi arttıkça okula aidiyet de artmaktadır.

👉 Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (ABİDE) araştırması, üst düzey bilişsel becerilere öğrencilerimizin ne kadar sahip olduklarını incelemektedir.

👉 Türkçe-Matematik-Fen Öğrenci Başarı İzleme Araştırması (TMF-ÖBA) ise öğrencilerimizin eğitim programına bağlı kazanımlara ulaşma düzeylerini belirlemek üzere yapılmaktadır.

👉 2019 yılında ilk defa tamamen bilgisayar ortamında gerçekleştirilen okuma, dinleme, yazma ve konuşma olmak üzere dört temel becerinin hepsini kapsayan Türkçe dil becerilerinin izlenmesi araştırması yapılmış ve yaygınlaştırılmaktadır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-I (Konu Testi-2.Bölüm: 20)

1- Tüm dünyada sosyal ve duygusal becerilerin önemi ile birlikte 2017 yılında aşağıdakilerden hangisi tamamen sosyal ve duygusal beceriler odaklı yeni bir araştırma başlatmıştır?

- A) AET
- B) IEA
- C) NATO
- D) OECD
- E) UNICEF

2- Türkiye, OECD sosyal ve duygusal beceriler araştırma çalışmalarına hangi ilimiz ile katılmıştır?

- A) Ankara
- B) Antalya
- C) İstanbul
- D) İzmir
- E) Konya

3- OECD sosyal ve duygusal beceriler araştırma çalışmaları hangi yaş gruplarını ele almaktadır?

- A) 8 ve 10 yaş grubu
- B) 8 ve 12 yaş grubu
- C) 10 ve 12 yaş grubu
- D) 10 ve 15 yaş grubu
- E) 12 ve 15 yaş grubu

4- Aşağıdakilerden hangisi beş faktör kuramının beceri alanlarından biri değildir?

- A) Açık fikirlilik
- B) Başkalarıyla etkileşim
- C) Duygu düzenleme
- D) İş birliği
- E) Öz yeterlilik

5- Beş faktör kuramının açık fikirlilik alanında yer alan beceriler hangi seçenekte verilmiştir?

- A) Hoşgörü-merak yaratıcılık
- B) Empati-güven-işbirliği
- C) Enerji-girişkenlik-sosyallik
- D) Öz denetim-sebat-sorumluluk
- E) Başarı-motivasyon-öz yeterlilik

6- Beş faktör kuramının beş alanının dışında, ancak beş alanla ilişkili olan alan hangisidir?

- A) Ana beceriler
- B) Bileşik beceriler
- C) Ortak beceriler
- D) Tamamlayıcı beceriler
- E) Temel beceriler

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI-2 (Konu Testi-2.Bölüm: 20)

7- Veri çeşitlemesinde aşağıdakilerden hangisi veya hangilerinden bilgi toplanmaktadır?

- A) Öğrenci
- B) Öğretmen
- C) Öğrenci ve öğretmen
- D) Öğrenci ve veli
- E) Öğrenci, öğretmen ve veli

8- OECD sosyal ve duygusal beceriler araştırma çalışmalarına katılan şehirlerden hangisi yanlış verilmiştir?

- A) ABD (Washington)
- B) Finlandiya (Helsinki)
- C) Güney Kore (Daegu)
- D) Kanada (Ottawa)
- E) Portekiz (Sintra)

9- Türkiye'nin OECD sosyal ve duygusal beceriler araştırma çalışmaları sonuçları ile ilgili hangi ifade doğrudur?

- A) Genel bulgulardan çok farklıdır.
- B) Genel bulgulara benzerdir.
- C) Genel bulgulardan düşüktür.
- D) Genel bulguların çok üzerindedir.
- E) Genel bulguların çok az altındadır.

10- Sosyal ve duygusal becerilerini geliştirmek için öğrenciler, hangi iki alanda desteklenmelidir?

- A) Fen ve matematik
- B) Matematik ve okuma becerileri
- C) Matematik ve sanat
- D) Fen ve spor
- E) Sanat ve spor

11- I. Rekabetçi okul iklimi
II. Öğrenci beklentileri
III. Öğretmen beklentileri
IV. Veli beklentileri
V. Toplumsal beklentiler

Okul iklimi ile ilgili çıktılar, yukarıdakilerden hangilerini kapsamaktadır?

- A) I, II ve III
- B) I, III ve IV
- C) II, III ve IV
- D) II, III, IV ve V
- E) Hepsi

12- Hangisi Türkiye'de ilk defa 2019 yılında yapılan Türkçe dil becerilerinin izlenmesi araştırmasının kapsadığı alanlardan biri değildir?

- A) Dinleme
- B) Ezberleme
- C) Konuşma
- D) Okuma
- E) Yazma

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

OECD SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI
(Konu Testi-2.Bölüm: 20)
(Cevap Anahtarı)

1-D 2-C 3-D 4-E 5-A 6-B 7-E 8-A 9-B 10-E 11-B 12-B

 Web Ders.Com

EMEK HIRSIZLARINA UYARI

Birkaç dakika içinde indirerek kullanmış olduğunuz çalışmalar için saatlerimizi veriyoruz. Yeri geliyor ailemize, arkadaşlarımıza ayıracağımız vakti bu çalışmalara ayırıyoruz.

Çalışmalarımızı paydaşlarımızın kişisel olarak kullanmaları için hazırlıyoruz. Farklı sitelerde paylaşılmasına müsaademiz olsa zaten biz paylaşırız değil mi? Maalesef saatler verip hazırladığımız çalışmalar üzerinde isim değişikliği yapılarak kısa süre içinde belirli sitelerde paylaşılıyor. Bu şekilde yapan kişiler paylaştığı çalışmayı hazırlamış olmuyor, **ÇALMIŞ** oluyor. Bu gözler; yaptığı hırsızlığı bilmeden altına teşekkür yazanlara "Rica ederim." yazanları da gördü, bırakın bir özrü, cevap vermeye tenezzül bile etmeyenleri de gördü. Üzülerek belirteyim ki bu kişiler bizim **MESLEKTAŞLARIMIZ**.

Korkarım ki bir gün azmimizi yitirirsek en büyük nedeni bu **EMEK HIRSIZLARI** olacak.

Bugüne kadar emek hırsızlarını defalarca uyardım. Ancak her gün bunlara bir yenisini ekleniyor. Artık paylaştıkları site üzerinden veya sosyal medyadan kendilerini uyardırmayacağım. Bu sayfayı her paylaşımına ekleyeceğim. **Aşağıdaki listede yer almak isteyen buyursun, çalsın...**

NOT: Bu sayfayı okuduğu halde anlamayana ücretsiz okuma anlama kursu verilir!

 HASAN YILDIRIM

EMEK HIRSIZLARI

Site	Kullanıcı Adı	Etkinlik	Açıklama